

Returadresse:
Norges Sjakkforbund
Frenningsvei 3
0588 Oslo 5

03375 AS SK
RINDALSHOLT PER-ARNE
FRØYDISVEI 17 A
1185 OSLO 11

«Sjakk-trener» fra NSF!

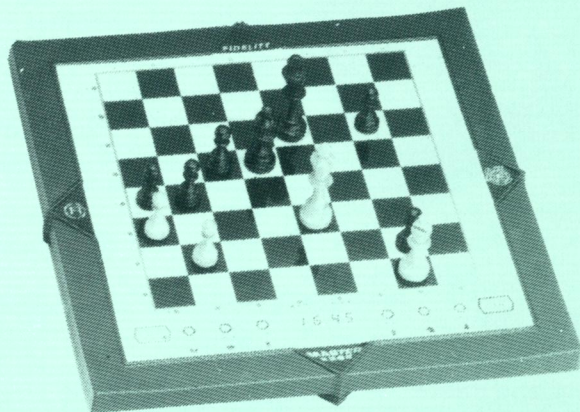
Etter suksessen med forbundets sjakk-computer Mach 2C er det naturlig at årets etterfølger heter Mach 3. Denne nye computeren har tilleggsbetegnelsen Master 2265, fordi den som første computer oppnådde offisiell amerikansk Master-rating (Over USCF 2200).

Mach 3 har allerede vakt oppsikt verden over med sine ypperlige prestasjoner i store sjakkturneringer. At gode computere spiller taktisk godt i kompliserte stillinger er nok kjent for de fleste, men Mach 3-programmet har i tillegg også en posisjonell forståelse som er imponerende. Og med et åpningsbibliotek på 28000 trekk så vil du med en Mach 3 ha en glimrende «døgnnett» treningspartner i huset ...

NB! Når det gjelder prisen så har NSF denne gangen virkelig klart det: Mens Mach 3 i Sverige koster SEK 4195 (ca 4400 norske), så kan forbundet utrolig nok tilby Mach 3 for Kr 2990,-!! (inkl. transformator). Ved bestilling sendes kr 350,- til Norges Sjakkforbund, og levering og garanti (1 år) skjer via importør Miljø-Produkter A/S.

Fakta om Mach 3:

- Offisiell rating 2265 (USCF)
- Nytt stilig kabinett
- Åpningsteori på 28000 trekk
- 33 faste spillnivåer
- Uendelig antall selvvalgte turneringsnivåer
- 8 nivåer for lyn- og hurtig-sjakk med klokke
- 8 nivåer med redusert spillstyrke
- Spesialnivåer for matt-oppgaver, analyser og post-sjakk
- Vurderer stillingen under partiet
- Hele partiet kan enkelt spilles om igjen
- Batteri og nettdrift
- Norsk bruksanvisning
- Pluss mye, mye mer

For spørsmål, ring Norges Sjakkforbund (02) 15 12 41.

Vennligst send 1 stk. Mach 3 Oppkrav kr. 2640,- pluss porto

Navn:..... Oppkrav kr. 750. Resten avbet. 6 mnd. a 385,- (+345,-)

Adresse:.....

Postnr./Sted.:..... Personnr.:..... Tlf.:.....

Kr. 350,- er sendt Norges Sjakkforbund, Frenningsvei 3, 0588 Oslo 5

Over bankgiro 6011.05.33090 Over postgiro 0809 5 12 47 48 Vedlagt sjekk

© Falch Hurtigtrykk, Oslo

Nr. 8 1992

NORSK SJAKKBLAD

*Norges delegasjon til Europamesterskapet for lag i Debrecen, Ungarn.
Fra venstre: Jonathan Tisdall, Sheila Barth Berntsen, Berge Østenstad,
Ingrid Dahl, Einar Gausel, Eirik Gullaksen og lagleder Per Ofstad*

NORSK SJAKKBLAD

Adresse: Heimdalsgt. 27C, 0561 Oslo 5
Tlf./fax: (02) 68 54 18

Redaktører:
Jonathan Tisdall & Marianne Hagen

Medarbeidere i denne utgaven:
Ingrid Dahl
Øistein Magnussen
Per Ofstad
Pål Røyset
Berge Østenstad

Ansvarlig for forbundsstoff:
Johs. R. Kjekken

Norges Sjakkforbunds adresse:
Frennings vei 3, 0588 Oslo 5
Tlf. (NSF/NSFU): (02) 15 12 41
Telefax: (02) 71 00 07

Norsk Sjakkblad utkommer med åtte utgaver
årlig og er medlemsblad for

NORGES SJAKKFORBUND

Synspunkter som fremføres i Norsk Sjakkblad er ikke nødvendigvis i samsvar med Norges Sjakkforbunds offisielle syn. Abonnementspris for ikke-medlemmer: Kr. 220,-. Utenfor Norden: Kr. 280,-.

INNHOOLD

EM for lag	3
Sammenlagtstillingen i NGP.....	12
"Århundrets revansjematch" avsluttet.....	18
Bak Elotallenes fasade - del 2.....	20
Julenøtter	24
Datasjakk.....	28
Dessuten Norge Rundt (13), Verden Rundt (14), Kombinasjoner (31), Seriesjakk (32), NGP-resultater (36), Forbundsnytt (40), Terminliste (42) og T-info (46).	

Kjære lesere

Som dere kanskje vil legge merke til, ja kanskje til og med spille noen tårer over, glimrer denne gangen *Lesersider* med sitt fravær. Mens det tidligere har piplet inn brev, jevnt og trutt, fra fjern og nær, har det i hele høst hersket en øredøvende stillhet i Leserbrevpостkassen vår. Må det være sånn? Er dere fornøyd med alt, nå da, har dere ingenting å utsette på noen ting? Er det ingen eller ingen ting som fortjener selv den minste flik av ros? Tenk over det, dere, og send inn deres tanker til oss. Vi er desperate og trykker nesten hva som helst...

Da er på tide å ønske alle en
riktig god jul
og et godt nytt år !

I år vil vi rette en spesiell julehilsen til generalsekretær Johs. R. Kjekken og hans undersåtter på kontoret i Frennings vei 3, Astrid Bakken og sivilarbeider Hugo Østerberg, som hele året gjennom jobber og sliter for at alle brikkene skal falle på plass i vårt lille sjakkforbund, og samtidig vennlig og tålmodig forbarmer seg over små og store masekopper som vil ha svar på allverdens tenkelige og utenkelige spørsmål...

MH

Vi minner vennlig, men bestemt, om at adresseforandringer skal sendes til Norges Sjakkforbund, Frennings vei 3, 0588 Oslo 5

Bilder: Forside: I Per Ofstads eie. S. 3: JT. S. 21: MH

Produsert ved hjelp av *Express Publisher 2.03* og *ChessBase 4.0* Opplag: 3700.

Sjakk, Gulasj og Politikk

EM for lag: En personlig rapport fra Debrecen av Per Ofstad.

De to norske lagene, damelaget med Ingrid Dahl og Sheila Berntsen og herrelaget med Einar Gausel, Jonathan Tisdall, Berge Østenstad og Eirik Gullaksen, og med undertegnede som lagleder ankom Debrecen ved 20-tiden den 20. november.

Etter innsjekking på et godt hotell, som også var stedet for turneringen, var det tid for et godt måltid. Jeg hadde gledet meg til et nytt møte med det ungarske kjøkken og jeg ble ikke skuffet.

For 17 år siden arbeidet jeg ett år i Ungarn for FN og mange detaljer kom frem i hukommelsen, til og med en del av de viktige gloser på ungarsk, noe som gleder ungarene meget.

I spisesalen var der mange sjakkspillere og stemningen ved bordene var tydeligvis god slik den pleier å være når sjakkspillere møtes i store internasjonale arrangementer.

De ca. 40 lagene utgjorde nærmere 300 spillere. fra kremen av europeisk sjakk med verdensmesteren Garry Kasparov i spissen. Arrangementet syntes å fungere utmerket i starten, vel verdig en tradisjonsrik og mektig sjakknasjon som Ungarn.

Jeg møtte mange kjente fra min tidligere aktive periode, riktignok hadde håret grånet

Berge Østenstad storspilte i Debrecen og mottar her sølvmedalje og premie for sin innsats (7½/9!) på tredjebord.

en god del på mange av dem, men gjensynsgleden var stor. Den internasjonale sjakkføderasjon, FIDE, har naturlig nok valgt til motto: "GENS UNA SUMUS" ("Vi er en familie"). Presidenten i FIDE, Campomanes fra Filippinene var også til stede. Den serbiske mangelmillionæren, som finansierte matchen mellom Fischer og Spasskij var også på hotellet.

Som lagkaptein er der alltid en del oppgaver å ta seg av i

starten. Jeg stusset litt da jeg så at det var berammet et møte for lagkapteinene, arrangørene og FIDE ved midnatt. Det måtte være et viktig møte. Dette møtet ble innledningen til en meget dramatisk dag.

Etter de vanlige velkomstord fra FIDE og arrangørene ble en rekke praktiske detaljer ordnet, det var endringer på en del lag, bl.a hadde Norge måttet erstatte Simen Agdestein fordi han måtte opereres for en fotballskade.

Dermed ble Gausel vår ankermann på laget som var rangert som nr. 36. Vi hadde planer om en langt bedre plassering.

Helt på slutten av møtet, ved 01-tiden, startet dramatikken, Kroatia, Slovenia og Bosnia-Herzegovina la inn protest mot å møte spillere fra Serbia, eller rettere Rest-Jugoslavia.

De protesterte også mot bruk av jugoslaviske dommere i turneringen, noe de gikk tilbake på senere. Det var imidlertid ikke gitt noen meldinger om at der skulle være spillere fra Jugoslavia i turneringen og forvirringen startet. Presidenten i FIDE, Campomanes, som ledet møtet på dette tidspunkt, foreslo at de tre statene skulle slippe å møte jugoslavene i innbyrdes oppgjør.

Campomanes sa så at dette punkt på dagsorden var avsluttet. Ivo Nei fra Estland, en meget vel respektert mester, bad om ordet og spurte direkte om det var spillere fra Rest-Jugoslavia med i turneringen, i så fall ville han ta forbehold om ikke å møte disse spillere. Da slapp Campomanes bomben, det var bestemt at spillere fra Rest-Jugoslavia skulle spille under FIDE's flagg.

De var invitert av arrangørlandet og at dette var en avgjørelse som var tillagt arrangøren på FIDE-kongressen i Manila i juni i år. Han sa at saken var avgjort og punktet på dagsorden var avsluttet og deretter hevet Campomanes møtet.

Dette var et klart kupp og forvirringen var stor. Serbia er under boikott fra FN. Litt senere møtte jeg Mr. Nei og han fortalte at de tre baltiske land og Sveits hadde formulert en protest, hvor også de nektet å møte spillere fra Rest-Jugoslavia selv om disse spilte under FIDEs flagg.

Jeg hadde i mellomtiden også reflektert over hvordan vi skulle stille oss til saken og jeg hadde diskutert med de norske spillere. Jeg oppfattet situasjonen som helt parallell til at Rest-Jugoslavia ikke fikk stille noe lag i sommer OL i Barcelona. Vi ville heller ikke møte dette FIDE-laget. Jeg kontaktet den svenske kapteinen, Håkan Åkvist, som har lang erfaring som lagleder i internasjonale oppgjør. Sammen skrev også vi under protesten, og dermed var der ytterligere seks nasjoner som protesterte.

Ved 2-tiden hadde østerrikeren Kurt Jungwirth, europeisk visepresident i FIDE, et møte med Campomanes. Til stede var også Mr. Nei fra Estland. Det ble besluttet at et nytt møte skulle holdes kl.10 om formiddagen og deretter skulle første runde settes opp.

Senere på natten gjorde Campomanes om denne beslutning og runden ble satt opp med et FIDE-lag som deltager.

Dette var et nytt kupp for å få med dette omdiskuterte laget med jugoslaviske spillere. Deretter dro Campomanes til Kina og overlot problemet til Jungwirth og arrangørene. Mange fikk lite søvn denne første natten og klokken 10,

bare 5 timer før første runde skulle starte, samlet man seg til et nytt dramatisk møte.

Ungarerne gikk sterkt inn for å få med jugoslavene, FIDE var uklar og jugoslavene kjempet for sin deltakelse. Ungarerne hadde konsultert sin regjering før turneringen, men hadde ikke informert noen av de deltagende land.

Campomanes hadde besøkt Beograd under matchen mellom Fischer og Spasskij og har antakelig gitt regjeringen i Serbia løfte om støtte fra FIDE til å få med et lag i denne viktige turneringen. At ungarerne har et spesielt forhold til sitt naboland, hvor der er en stor ungarsk minoritet, særlig i Vojvodina, er naturlig.

Jeg reflekterte litt over det gamle ønske om et Stor-Ungarn, som skulle omfatte minoritetene i nabolandene, på tilsvarende måte som Stor-Serbia synes å være et mål for Serbia.

Tilbake til det dramatiske møtet lørdag formiddag. Under sjakkolympiaden på Filippinene juni 1992 forsøkte Campomanes også å få med et jugoslavisk lag under FIDE flagg, men hans egen regjering sa nei. Han klarte imidlertid å få et vedtak på FIDE-kongressen i Manila som ønsket et slikt lag som deltaker i sjakkolympiaden. Nu var situasjonen at den ungarske regjering hadde sagt ja til en slik deltakelse. I et innlegg påpekte jeg at den tilsvarende situasjon forelå i sommer. Jugoslavene fikk delta som enkeltindivider un-

der OL-komiteens flagg, men ikke som lag i noen gren. Heller ikke i europamesterskapet i fotball ble det tillatt et jugoslavisk lag. FN's behandling av problemet gjorde det helt klart at det ville skape sterke reaksjoner hvis et slikt lag ville spille i dette mesterskapet.

Midt under møtet ankom verdensmester Kasparov, han ba raskt om ordet og spurte direkte om det forelå noen form for økonomisk støtte fra jugoslaviske kilder til arrangørene. Peter Kunos, presidenten i det ungarske sjakkforbundet svarte at det ikke forelå noen støtte fra det jugoslaviske sjakkforbund. Han svarte også benektende da Kasparov presiserte at hans spørsmål gjaldt alle jugoslaviske kilder. Jungwirth ba deretter om å få vite de respektive delegasjoners standpunkt: Vil deres lag spille mot FIDE laget eller ikke?

17 nasjoner, deriblant de skandinaviske, svarte at de ikke ville spille. Bare 7 lag, Ukraina, Ungarn, Moldova, Spania, Tsjekkoslovakia, Italia og Azerbajdsjan, var villige til å spille og 12 lag ville ikke, eller kunne ikke, avgjøre saken på stedet. Med en slik massiv avvisning ville turneringen være en parodi.

Den skotske lagkaptein kom derfor med en henstilling til jugoslavene om å trekke seg. Dette ble ikke godt mottatt i den jugoslaviske leir, heller ikke Ungarn likte forslaget. FIDE-representanten var avventende. Etter noen lange tirader, med lange over-

settelse, fra jugoslaver og ungarere ble møtet hevet. Det ble berammet et nytt møte kl. 22, dvs etter at første runde var avvirket. Det store problem at de aktuelle sjakkspillere er sympatiske medlemmer av det internasjonale sjakkmiljø. Det var vanskelig for mange å skille person og sak.

Trekningen, som hadde funnet sted om morgenen hadde ført til at FIDE-lagene skulle møte Tsjekkoslovakia på herresiden og Ungarns 2. lag på damesiden. Norge skulle møte Bulgaria på herresiden og damene møtte Bosnia-Herzegovina. Sheila Berntsen

ble dagens heltinne og sørget for et hederlig 1-1-resultat. Herrene derimot fikk et forsedelig 1/2-3 1/2 resultat.

Etter mer gulasj til middag var det klart for neste møte om den tilspissede situasjonen med det famøse FIDE-laget fra Rest-Jugoslavia. Naturligvis hadde det pågått en rekke diskusjoner mellom de forskjellige land. Jeg hadde fått klarsignal fra Norge om at jeg kunne handle på vegne av Norges Sjakkforbund. Jeg kjente godt den norske holdning, vi skal følge resolusjonen fra FN strengt. Jeg tenkte tilbake på situasjonen i sommer da Norge var meget aktiv i å få forhindret Jugoslavia fra deltakelse med lag i

Barcelona. Jeg hadde den gang, og har det fremdeles, en flau smak i munnen når jeg stusser på om ikke hovedmotivet var å få det norske damelaget i håndball på seierspallen, ikke det mer edlere motiv om en konsekvent politisk handling.

Tilsvarende forhold gjorde seg nok gjeldene i forbindelse med Danmarks deltagelse i EM i fotball. Det var klart for meg at hvis den aktuelle saken ble fremlagt for norske myndigheter, så ville det norske laget nesten sikkert bli hjemkalt straks. Norge må jo være konsekvent også når vi ikke direkte har en sportslig særinteresse.

Jeg hadde bestemt meg for å kontakte ambassaden i Budapest hvis jugoslavene i det hele tatt fikk delta som lag. Dette meddelte jeg Jungwirth, FIDE's øverste representant, som skulle lede møtet. Flere andre hadde også tilsvarende vurderinger. På møtet ble det fort klart at en stor majoritet ville kaste FIDE-laget ut av turneringen ved å nekte å spille mot det.

Et siste forsøk fra ungarsk side var å påpeke at det ikke var noe lag fra Jugoslavia, men fire herrer og to damer som skulle delta under FIDE's flagg. Dermed hadde denne saken ikke noe med FN's boikott å gjøre. Dette ble oppfattet som lek med ord og det bedt om å få en avstemming.

Kasparov ba om en forklaring fra arrangørene om hvorfor de, etter å ha diskutert med sin regjering, hadde

NATO-MESTERSKAPET

1. Tyskland	20½
2. Nederland	19½
3. Norge	17½.

Av Otto Ibenfeldt

Årets NATO-mesterskap ble igjen holdt i Tyskland, som på kort varsel overtok da Italia måtte melde pass som arrangørland. Stedlig arrangør var Panzerartilleriebatallion 195 i Handorf bei Münster, på vegne av Forsvarsdepartementet i Bonn og den tyske forsvarssjefen. Det vil i praksis si at avdelingen fikk ordre om å trå til! Og det gjorde de med glød og presisjon, vennlighet og omtanke. Det er en fryd for både spillere og turneringsledelse å kunne delta i et slikt tvers gjennom vellykket arrangement.

Ratingfavoritt var den italienske IM Ennio Arlandi (2435). Men han spilte 4 remis av de 7 rundene og endte på 4. plass. Individuelt deltok 70 spillere fra 10 NATO-nasjoner. De fire beste fra hvert land utgjorde som vanlig nasjonens poeng i landskampen:

Neste år skal trolig amerikanerne arrangere NATO-mesterskapet. Det er uklart om det blir i USA eller i en amerikansk leir i Tyskland. I 1994 står Nederland for tur. For øvrig har årets turnering på nytt understreket: Disse NATO-treffene har ikke bare en sjakkelig, men også en vesentlig sosial verdi.

De 10 beste individuelt greide 5 poeng eller mer:

1. C. Lingnau GER 6 2. A. Plüg GER 5½ 3 F. Krudde NED 5½ 4 E. Arlandi ITA 5 5. J Vervust BEL 5 6. R. van Doorn NED 5 7 N Grotnes NOR 5 8 Y Salaun FRA 5 9. P O Egeili NOR 5 10 B Moore USA 5

De seks øvrige nordmenn plasserte seg som følger: 25. H Holmen 4 30. Ø Hjertenes 3½ 38 K. Ørtoft 3½ 42. S. Moen 3½ 52. B. A. Hanson 3 62 R. Flaten 2.

forhindret andre land å gjøre det samme. Deltagelsen av dette såkalte FIDE-lag var holdt hemmelig, til og med på den offisielle åpning som hadde funnet sted noen få timer i tidligere. Noen rimelig forklaring kom ikke. Som verdensmester følte Kasparov at han hadde et spesielt ansvar for at ikke sjakken kom i miskreditt ved å være den første sportslige disiplin som avvek fra FN's boikott linje. Skottlands delegat foreslo igjen at laget skulle trekke seg for dermed å redusere de sjakkelige skadevirkningene. Jungwirth spurte deretter sekretæren i det jugoslaviske sjakkforbund om han ville trekke laget fra turneringen. Laglederen Milovanovic, sekretær i det jugoslaviske sjakkforbund, ble mørkere i øynene enn vanlig og sa at det ville de ikke, de ville heller henrettes.

Han fikk igjen støtte av presidenten i det ungarske sjakkforbund, Peter Kunos.

Jeg påpekte at det var eien-dommelig å be det jugoslaviske lag om å trekke seg samtidig som man hevdet at det ikke forelå noe jugoslaviske lag. Det var FIDE som måtte trekke laget siden det jo var FIDE selv som hadde forårsaket problemet. Innlegget vakte munterhet og stor applaus. Kasparov applauderte høylytt. Da var det bare å gå til avstemning, skal jugoslavene ekskluderes fra turneringen, ja eller nei? Ved oppropet svarte 28 land JA, bare Ungarn sa NEI. Ti land hadde ikke avklart sin posisjon fordi de ønsket å kontakte sine forbund og utenriks tjenester. Disse land var ikke til stede under avstemningen.

Dette var en langt større "henrettelse" enn noen hadde trodd, det hadde nok vært best for alle om FIDE hadde unngått dette problemet. Jeg tror at Campomanes var lite glad da han fikk meldingen neste morgen. Det ble et meget stort nederlag for FIDE-presidenten, han hadde satset mye.

Med en slik klar avgjørelse var turneringen reddet. Vi kan bare håpe at det ikke bidrar til å skape ond blod mellom sjakkvenner.

Det var nu blitt midnatt igjen, 24 dramatiske timer hadde passert og det var tid å ta seg en tur i baren for å få et lite glass Palinka og en prat med venner og kjente før det ble sengetid. De neste dager skulle vi konsentrere oss om sjakken.

Debrecen runde for runde

Ved Ingrid Dahl og Jonathan Tisdall

1. runde. 21/11

Norge - Bulgaria	½-3½
Gausel - GM Kiril Georgiev 2610	0 - 1
Tisdall - GM V. Spasov 2535	0 - 1
Østenstad - GM D. Donchev 2495	½ - ½
Gullaksen - IM V. Dimitrov 2445	0 - 1

Bulgaria har et solid lag og førsteboards-spilleren et stort talent. Forsøket på å gjenskape den gode stemningen fra OL i Manila, ved å minne oss selv på at dette laget på langt nær var så fryktinngytende som mange av motstanderne vår der, gikk i vasken. Hovedårsaken: En fullstendig mangel på form hos toppbrettspillere. Einar tapte et remisuttspill, og var sint - ikke bare pga. resultatet, men pga. av den feige holdningen han inntok under partiet. Kiril er tekniker til finger-spissene, men resultatet var et forvarsel om det som skulle komme. Også på de andre brettene var det mye å bekymre seg over, og bare Berge holdt hodet over vannet. Eirik Gullaksen fikk en tøff debut på landslaget, men det har nærmest blitt en norsk tradisjon. Definitivt i underkant for laget som helhet.

Norge - Bosnia-Herzegovina	1 - 1
Dahl 2130 - WGM V. Basagic 2390	0 - 1
Barth Berntsen 2060 - M. Djeno 2165	1 - 0

Det så lenge ut som om vi skulle få en meget trist start. Jeg ble bare nedspilt, mens Sheila kom dårlig ut av åpningen. Etter å ha forsynt seg med sin andre bonde, lot imidlertid Djeno Sheila invadere 2. raden og det førte til kvalitet over og et vunnet hengeparti for oss.

2. runde. 22/11

Norge - Østerrike	2½ - 1½
Gausel - GM K. Robatsch 2405	0 - 1
Tisdall - IM W. Wittmann 2385	½ - ½
Østenstad - FM F. Schuh 2315	1 - 0
Gullaksen - W. Duer 2200	1 - 0

Dette burde ha gått bedre. Einar overspilte da han prøvde å revansjere gårdsdagens resultat og tapte til slutt fra en stilling der hadde stått i overkant. Hans motstanders 300-decibels kremting i tidensnøden fikk atskillige spillere til å hoppe i stolene sine. Berge hadde det hett et øyeblikk i det som skulle være en grei vinst, men ting tydet på at han var på riktig vei mot god form. Gullaksen vant matchen for oss neste morgen, da han fikk utbetalt et helt poeng for en langsom massasje.

Norge - Bulgaria	½-1½
Dahl - M. Koen 2255	½ - ½
Berntsen - WIM P. Chilingirova 2270	0 - 1

Jeg ble litt for ivrig og tok en bonde jeg ikke skulle tatt. Etter hvert måtte jeg gi den tilbake med dårligst spill, så dårlig at jeg måtte gi en bonde til. Heldigvis fant ikke min motstander vinstplanen i tårnsluttspillet. Sheila prøvde seg med sin yndlingsfransk igjen, men kom også nå tvilsomt ut. Tap etter 67 trekk i et sluttspill med springerparet mot løperparet.

3. runde. 23/11

Norge - Finland	2½-1½
Gausel - GM J. Yrjöla 2460	1 - 0
Tisdall - FM J. Norri 2400	½ - ½
Østenstad - GM H. Westerinen 2390	1 - 0
Gullaksen - Ch. Henriksson 2200	0 - 1

Einar demonterte Yrjöla forbausende lett, mens Berge i beste stil leverte en nydelig, strategisk forestilling som tydelig viste toppformen hadde innfunnet seg. Et tegn på at Eiriks sorte repertoar ikke helt holdt internasjonal standard, fikk vi igjen da han måtte lide seg gjennom et hele partiet. På 2. bord ble det kjempet hardt og remis var rettferdig.

Norge - Latvia	½ - 1½
Dahl - WIM A. Safranska 2220	½ - ½
Berntsen - WIM I. Rubene 2200	0 - 1

Jeg fikk lett spill, og da jeg var i ferd med å vinne bonde, ofret Safranska kvalitet. Da jeg endelig hadde fått orden på styrkene igjen og skulle innkassere seieren etter tidsnøden, bukket jeg en viktig bonde og tilbød så remis etter å ha forkastet planen som antagelig vant. Sheila tapte et komplisert parti, hvor for en gangs skyld hun var den som trakk et feil i tidsnøden, riktignok i dårlig stilling.

4. runde. 24/11

Norge - Ungarn 3	1½-2½
Gausel - IM Cs. Horvath 2515	0 - 1
Tisdall - IM Z. Varga 2480	½ - ½
Østenstad - Z. Almasi 2470	1 - 0
Gullaksen - FM P. Leko 2460	0 - 1

Marerittet på de to øverste bordene slapp ikke taket, men det gjorde heldigvis ikke Berges magiske spill heller. Horvath utnyttet ubarmhjertig en tidlig regnefeil av Gausel, og lot ham aldri komme inn i partiet igjen. På annetbord lå det an til en pen seier til JT, men tidsnøden forvandlet lett vinst til nesten tap. Bare innbitt forsvarsspill avverget fullkommen fiasko. Berge skulle opp mot et ungt talent, men ristet av seg ynglingens press og vant et fint, posisjonelt parti. Gullaksen møtte det 13 år gamle vidunderbarnet Peter Leko, som allerede har tilegnet seg IM-tittelen. Leko skuffet ikke og leverte en imponerende forestilling.

Norge - Slovenia	1½-1½
Dahl - N. Mihevc 2140	½ - ½
Berntsen - K. Grosar 2125	1 - 0

Nok en mindre vellykket fransk fra Sheila, og nok en vellykket kontring etter å ha mistet bonde. Da jeg hadde overstått tidsnøden og så opp, møtte jeg Sheilas blide blikk og kommentaren "ikke spør meg hvordan jeg vant!". Etter noen trekk til, tilbød jeg remis og sikret vår første lagseier, kanskje litt tidlig - jeg ble spontant invitert til en drink av motstanderens lagkaptein.

5. runde. 25/11

Norge - Hviterussland	1 - 3
Gausel - IM A. Kovalev 2580	0 - 1
Tisdall - GM V. Kupreichik 2555	0 - 1
Østenstad - IM V. Dydysjko 2505	½ - ½
Gullaksen - E. Mochalov 2470	½ - ½

Stort verre kan det ikke bli. Gausel gjorde en redselsfull tabbe og måtte raskt gi seg. Det er ingen tvil om at han var helt ute av form. Undertegnede splittede personlighet ga seg igjen til kjenne, da en diger fordel ble forært på sølvfat til min motstander. Hvor er reservene når du virkelig trenger dem?

Mens dette utspiller seg tilkjemper Gullaksen seg remis, men skrekk og gru; Berge har lagets kanskje dårligste stilling. En kombinasjon av målbevissthet og motstanderens overomhyggelige spill, lot Berge slippe til igjen og holde remis to bønder under. Selv en påholden gambler kunne trygt satse sine penger på Berges GM-napp nå. Det er silkeføre.

Norge - Ungarn 3	½-1½
Dahl - M. Grabics 2145	½ - ½
Berntsen - A. Csoké 2145	0 - 1

Jeg ble totalt utspilt og burde blitt matt. Under partiet var imidlertid min motstander og jeg enige om at jeg hadde funnet et forsvar, og det ble til slutt remis. Sheila kom godt ut av åpningen, men i sin iver etter å forsere, brøt hun spenningen i sentrum for tidlig og overløst initiativet til motstanderen.

6. runde. 26/11

Norge - Wales	4 - 0
Gausel - D. James 2200	1 - 0
Tisdall - F. Rayner 2270	1 - 0
Østenstad - C. Morris 2215	1 - 0
Gullaksen - P. Richmond 2240	1 - 0

Alle ombord på Walesekspressen! Laget var nå oppe på 50% score og kunne med friskt mot belage seg på en ny trerunders turnering med sjanser til å hale i land en akseptabel plassering. Det ble kjempet hardt i alle partiene og ingen tillot seg å slappe av før bjomen var skutt. Berge manglet nå 2/3

forGM-inntegning, men måtte møte en stormester til.

Norge - Ungarn 2	1½-1½
Dahl - WIM J. Horvath 2265	½ - ½
Berntsen - WIM Zimmersmann 2280	1 - 0

2 stk. Benonipartier der Sheila spilte adskillig friskere enn min motstander. Sheila lot aldri Zimmersmann komme til orde og overkjørte henne fullstendig. Horvath konsentrerte seg mer om å bytte brikker. Etter hvert havnet vi i et sluttspill jeg trodde jeg skulle vinne, men jeg overså en taktisk manøver og måtte kjempe for remisen i stedet.

Sheila B. Berntsen - Rita Zimmersmann
Debrecen EM (6), 1992

1.d4 Sf6 2.c4 c5 3.d5 e6 4.Sc3 exd5 5.cxd5 d6 6.e4 g6 7.f4 Lg7 8.Lb5+ Sfd7 9.a4 a6 10.Lc4 Sf6 11.Sf3 Lg4 12.0-0 0-0 13.h3 Lxf3 14.Dxf3 Sbd7 15.Le3 Te8 16.Lf2 Da5 17.Ld3 Tab8 18.Tael Dc7 19.Kh1 c4 20.Lc2 b5 21.axb5 axb5 22.Ld4 b4 23.Sd1 Te7 24.Te2 Tbe8 25.Tfel Sh5 26.Lxg7 Sxg7 27.Sf2 Dc5 28.g4 h6 29.La4 Tc8 30.Lxd7 Txd7 31.e5 Se8 32.e6 fxe6 33.Txe6 c3 34.Txe8+ Txe8 35.Txe8+ Kg7 36.bxc3 bxc3 37.Sd3 c2 38.Tel Dc3 39.De2 Ta7 40.Kh2 Dc4 41.f5 Tc7 42.De6 1-0

7. runde. 27/11

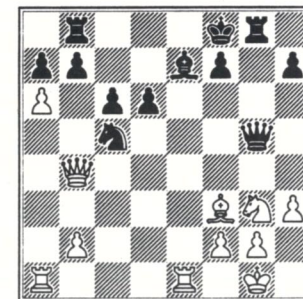
Norge - Frankrike	1½-2½
Gausel - GM O. Renet 2530	½ - ½
Tisdall - IM E. Prie 2460	0 - 1
Østenstad - IM E. Bricard 2485	1 - 0
Gullaksen - A. Hauchard 2430	0 - 1

Et skuffende tap, spesielt med tanke på den omdiskuterte sisterundematchen i Manila. Det kunne gått både bedre og verre i dette svært ansente oppgjøret. Det er likevel jeg som må ta på meg skylden for sluttresultatet. Denne gangen gikk et kolossalt angrep over til å bli en tragisk tidsnød. Partiet var av det kompliserte slaget, men min evne til å konvertere vinststillinger til poeng er faretruende svak. Gullaksen måtte se seg grundig slått, mens Berge var involvert i et vilt slag som kunne ha gått begge veier. Det så etter hvert ut som

om det gikk mot poengdeling, da Bricard plutselig gikk berserk og tapte. Norge vakler videre, og hovedbønen av poengene bæres trygt på Østenstads skuldre.

B. Østenstad - E. Bricard
Debrecen EM (7)1992

1.d4 d6 2.Sf3 Lg4 3.e3 Sf6 4.h3 Lh5 5.c4 Sbd7 6.Sc3 c6 7.e4 e5 8.Le3 Da5 9.Ld3 exd4 10.Lxd4 Se5 Åpningen har vært en fiasko for hvit. Trekkene 3.e3, 4.h3 og 7.e4 passer dårlig sammen. Bondeofferet som følger i partiet må sies å være det relativt beste. 11.Le2 Lxf3 Svart kan godt ta bonden uten at det skjer noen ulykke: 11..Sxe4 12.0-0 Lxf3! 13.Lxf3 Sg5 14.Le2 Se6 15.Le3 Le7 16.f4 Sd7 og svart kan være tilfreds med stillingen. 12.Lxf3 Sxc4? 12..Le7! var her det riktige og det viser seg å være vanskelig å dekke c4. Hvis hvit forsøker samme bondeoffer som i partiet, ser kompensasjonen utilstrekkelig ut: 13.0-0 Sxc4 14.Db3 Sb6 15.Tfel 0-0 16.e5 Se8. Etter partitrekket derimot, står hvit best. 13.Db3 Sb6 14.Lxf6 gxf6 15.0-0 Le7 16.Se2 16.Lg4 for å hindre f6-f5 kommer sterkt i betraktning. 16..f5 17.exf5 Dxf5 18.Tfel Kf8 19.Sg3 Dg5 20.a4? Et naturlig trekk ettersom svart ikke kan hindre a4-a5-a6, men svarts springer kommer sterkt i spill. 20.Te3! med ideen Lh5 og Tf3 ser ut til å være det riktige. 20..Tb8 21.a5 Sd7 22.a6 Sc5 23.Db4 Tg8

24.Te3 Et viktig alternativ var 24.Lxc6 Sd3 25.Dxb7 Txb7 26.axb7 Kg7 27.Txe7 Dc5 og her lette jeg lenge etter en kraftfull fortsettelse uten å lykkes. A) 28.Le8? Dxf2 29.Kh2 Kh8!; B) 28.Tc7 Dxf2 29.Kh2 Kh8 30.Sh5 (30.Tc8 gir remis) d5 31.Lxd5 Sf4

24..Se6 25.Lg4 d5 26.De1 Lc5 27.Tb3 b6
28.Lxe6 Te8 29.Tf3 Dg6 30.Lxf7 På
30.Lg4 kommer 30..Txe1 31.Txe1 Kg7
30..Txe1 31.Txe1 Dxf7 32.Txf7 Kxf7
33.Sf5 Kf6 33..Te8 var det opplagte trekket.
Det kunne ha fulgt 34.Txe8 Kxe8 35.g4 Kd7
36.Kf1 Lf8 37.Ke2 c5 og hvit er i
vanskeligheter. 34.Sh6 Tf8 35.Sg4 Kg7
36.Te5 Ld4 37.Tg5 Kf7 38.b3 Ke6 39.Th5
Tf7 På overflaten ser det fortsatt godt ut for
svart, men uten støtte fra konge og tårn er
ikke fribøndene farlige. 40.Kf1 c5 41.Ke2
b5 42.Se3 c4 43.bxc4 bxc4 44.Th6 Kd7
44..Lf6 45.g4 45.g4 Te7 46.Kd2 Te6??
46..Tf7 47.Sf5 Le5 skulle ikke være farlig
for svart. Jeg hadde antagelig gått inn i
trekkgjentagelse med 47.Ke2 47.Txh7 Kc6
48.g5 Kb5 49.Td7 Txh6 50.Txd5 Lc5
51.h4 Kc6 52.Tf5 Lb4 53.Ke2 Ta2 54 Kf3
I-0 (Kommentarer: Berge Østenstad)

Norge - Hellas 1 - 1

Dahl - WGM M. Makropoulou 2285 1/2 - 1/2
Berntsen - WIM A. Botsari 2315 1/2 - 1/2

Nok en fjær i hatten. Vi holdt hver vår stilling med bonde under. Spesielt Botsari var nok misformøyd, hun hadde vel regnet med revansje etter sitt forsmædelige tap for Sheila ut OL.

8. runde. 28/11

Norge - Latvia 1 1/2 - 2 1/2

Gausel - IM Z. Lanka 2520 0 - 1
Tisdall - V. Zhuravliov 2475 1/2 - 1/2
Østenstad - A. Sokolov 2440 1/2 - 1/2
Gullaksen - R. Berzinsj 2390 1/2 - 1/2

Gausel hadde trolig hatt mer moro av å bli overfalt i en mørk bakgate. De tre andre partiene kokte ned til remiser ganske fort og Einar satt alene igjen med en gruffull stilling å forsvare. I timesvis så det ut til at han måtte gå ned, men han kjempet innbitt og var håp om at han skulle slippe unna. Partiet ble avbrutt, men da det ble gjenopptatt hadde Lanka funnet vinstplanen. Det var en trist match, særlig fordi Berges håp om å møte sin tredje stormester nå var skrumpet inn.

Norge - Armenia 1/2 - 1 1/2

Dahl - WIM L. Ashlanian 2210 0 - 1
Berntsen - A. Grigorian 2000 1/2 - 1/2

En grei remis av Sheila, mens jeg presterte en hårreisende bukk i åpningen.

9. runde. 29/11

Norge - Estland 3 - 1

Gausel - O. Sepp 2330 1/2 - 1/2
Tisdall - K. Kiik 2390 1 - 0
Østenstad - V. Maidla 1 - 0
Gullaksen - I. Nei 2410 1/2 - 1/2

Det er alltid hyggelig å avslutte en turnering med et godt resultat... Uheldigvis mistet Berge nappmulighetene allerede da rundeoppsettet ble kjent. Hans siste sjanse var den polske stormesteren Wlad Schmidt, men da måtte Norge for det første møte Polen, og dernest måtte Polen sette inn en reserve. Polen gjorde nettopp dette, men ble satt opp på bordet ved siden av, slik at Berge bokstavelig talt fikk se hvor nær han kom. Som om ikke dette var nok, førte den uratede esteren til at Berges kategori sank, og det er dermed enda mindre sannsynlig at resultatet vil kunne telle.

Berge tok ut sin aggresjon på motstanderen og levte sitt kanskje beste parti. I løpet av den første timen vant han en bonde, og dermed var motstanderen sjanseløs. Gullaksen ofret bonde og fikk sterkt press, men hans erfarne motstander lot aldri stillingen bli kritisk. Matchen var praktisk talt vunnet da jeg som førstemann ble ferdig - endelig i stand til å konvertere et angrep til seier i tidsnøden. Gausel overlevde med sort for første gang i turneringen (!), og marerittet er over.

Norge - Portugal 1 1/2 - 1/2

Dahl - A. Carvalho 2000 1/2 - 1/2
Berntsen - A. Silva 2000 1 - 0

Vår eneste motstander som var rangert lavere enn oss. Jeg plumpet imidlertid oppi en hjemmeforbereidelse - heldigvis hadde hun ikke fått med seg alle detaljene. Sheila vant lett over en klart dårligere motstander.

Oppsummering:

Til tross for tre misformøyd spillere og en lagprestasjon omtrent som forventet, gjorde Berge Østenstads praktprestasjon at vi havnet på 21. plass (med 50% score) og det er 15 plasser høyere enn forhåndsranket. Når man tar i betraktning de nye, tidligere sovjetiske og jugoslaviske republikkene og landene, er resultatet godt over akseptabelt. Likevel føles det for de fleste av oss som en lettelse at turneringen er over. (Ind. res.: Gausel 3, Tisdall 4, Østenstad 7 1/2, Gullaksen 3 1/2).

Berges prestasjon vant sølvmedalje på bord 3. Tredjebordsspillerne var dem som gjorde sine saker best - de seks beste resultatene her ville ha vunnet gull på ethvert annet bord! Berge var i utmerket selskap; gullvinner var det russiske vidunderbarnet Vladimir Kramnik (6/7) og bronseplassen ble besatt av Englands superstjerne Michael Adams (6 1/2/8).

Kvinner: Vi havnet på 23. plass med 8 1/2 p., noe vi må si oss fornøyd med, ettersom vi var rangert som nr. 32 (av 37) og motstanden var hard. Dessuten kom vi foran både Danmark (8 p.) og Sverige (7), som forøvrig lå langt nede hele veien. Finland ble beste nordiske lag med 9 poeng og Niina Koskela tok andrepremien på andrebord med 6 1/2/9.

Sheila tok 5 av 9 og gjorde igjen en kjempeprestasjon i kvinnelagsammenheng. Dog understreker hun at hun ikke er fornøyd med spillet sitt. Jeg tok 3 1/2/9 og ble eneste nordmann som ikke vant noe parti, men er likevel ikke direkte misformøyd. Det ble mange lange og harde partier, og det er slitsomt hele tiden å møte sterkere spillere.

Sluttresultater i Europamesterskapet for lag:

Herrer: 1 Russland 25/36, 2 Ukraina 22 1/2, 3 England 21 1/2, 4 Israel 21, 5-9 Sverige, Litauen, Kroatia, Tyskland, Georgia 20 1/2, 10-15 Bosnia-Herzegovina, Ungarn 1, Bulgaria, Island, Romania, Spania 19 1/2, 16-18 Hellas, Moldova, Nederland, 18 1/2, 19-22 Armenia, Danmark, Norge, Østerrike 18, 23-26 Polen, Hviterussland, Tsjekkoslovakia, Latvia 17 1/2 27-31 Frankrike, Slovenia, Portugal, Belgia, Finland 17 ... (40 lag)

Damer: 1 Ukraina 13 1/2/18, 2 Georgia 13, 3 Azerbajdsjan 12 1/2, 4-5 Polen, Tsjekkoslovakia 11, 6-8 Frankrike, Spania, Romania 10 1/2, 9-12 Israel, Hellas, Sveits, Ungarn 1

10, 13-18 Estland, Bosnia-Herzegovina, Moldova, Tyskland, Russland, England 9 1/2, 19-21 Armenia Bulgaria, Finland, 9, 22-24 Litauen, Norge, Hviterussland 8 1/2 ... 25 = Danmark 8, ... 30 = Sverige 7.

Det ble få overraskelser i EM - bare det ukrainske laget var nytt i toppen. Det var imidlertid Kasparovs russiske bande som gjorde hevd på gullmedaljene nesten like overbevisende som i Manila. Siden denne turneringen var sterkere, er den russiske prestasjonen kanskje bedre enn lagets enorme poenghøst i Manila. Den ledige plassen i Elite-VM for lag (der de fem beste lagene fra OL skal delta, og som ingen vet hvor eller når skal spilles) gikk til Ukraina som hadde måttet svelge sin stolthet i Manila da de endte opp bak mange av de små, tidligere Sovjetrepublikkene. Med et mannskap bestående av storheter som Ivantsjuk, Beljavskij, Romanisjin og Eingorn, er Ukraina utvilsomt en førsteklasse tropp.

England fikk denne gangen et mye bedre tak på de nye republikkene (selv Israels lag består overveiende av eks-sovjetere, for ikke å snakke om USA), men kunne nådde ikke helt opp til kampen om gullmedaljene. Det gikk både opp og ned underveis, men med storseier over Armenia (3 1/2 - 1/2) i siste runde viste England sin klasse.

Sverige og Israel utmerket seg ved flotte resultater og Litauen demonstrerte igjen sin hardnakkede tøffhet. Siden vi møtte dem til landskamp i påsken i år, har både Kveinys og Malishauskas blitt høyt ratede stormestere, og Rozentalis har nærmet seg superstormesterstatus. Revansjematchen som skal gå i Vilnius neste år tegner til å bli spennende.

Ikke alle de beste georgiske kvinnene var med, og dermed ble det gullmedalje til Ukraina. Toppspiller hos Ukraina var Vassilij Ivantsjuks unge kone Alisa Galliamova, som dessuten vant gull for sin individuelle prestasjon (6 1/2/7). Frankrike sto for den største positive overraskelsen, representert ved et ungt lag som var forhåndsranket som nr. 30. Laget innledet med å slå Latvia, Ungarn og Romania, og etterlot seg sin lagkaptein i sjokktilstand. JT

Norges Grand Prix

Sammenlagtstillingen pr. 19.11.1992:

Følgende turneringer er tatt med etter forrige oversikt:

Sjakkameratene GP, Nordnes GP, Torghatten GP, Stjernen GP, Kristiansand Open og Bergen GP.

Vi mangler rapporter fra Varangslaget, Sandefjord GP og Stjørdal GP.

ØM

KLASSE MESTER

1. Einar Gausel OSS	56
2. Leif Øgaard OSS	46
3. Rune Djurhuus Akademisk	41
4. Petter Fossan Asker	36
5. Arild Lauvsnes Stavanger SK	30
Tor K. Schølseth Gjøvik	30
7. Helge Nordahl Bærum SS	27
8. Ivar Berri Stjørdal SK	25
9. Lars Hjelmås Nordstrand SK	23
Einar Lauritzen Kristiansand SK	23

KLASSE 1

1. Eldin David Kristiansund	32
2. Idar Aase Bergens	30
Einar Lauritzen Kristiansand SK	30
Bjarte Leer Salvesen Kristiansand	30
5. Bjørnar Byklum Kristiansand SK	27
Ivar Berri Stjørdal SK	27
7. Markus Lømo Fredrikstad SS	26
8. Bror Thanke Nordstrand SK	25
9. Jan Sørgerd Ski SK	24
10. Geir Glorviksmoen Våler SK	23
Jan Sontum Stovner SK	23
Leo Deriada Fyllingsdalen SK	23

KLASSE 2

1. Stig Gabrielsen Bergens SK	57
2. Jon Kåre Myrene Elverum SK	42
3. Matti Unnli 1911	40
4. Bjarte Leer Salvesen Kristiansand	34

5. Fredrik Rekkedal Stovner SK	33
6. Håvard Holder Vadsø SK	30
7. Zenon Taoushanis Stavanger	28
8. Bjørnar Byklum Kristiansand SK	26
Espen Bjørknes Stavanger SK	26
Morten Jensen Porsgrunn SK	26

KLASSE 3

1. Dag Digernes Fyllingsdalen SK	45
2. Jan Petter Leidland Egersund SK	43
3. Roger Moen OSS	41
4. Morten Jensen Porsgrunn SK	39
5. Gunnar Kjorsvik Aure SK	35
6. Tormod Haugen Porsgrunn SK	32
7. Roald Arentz Arbeidernes	30
8. Karsten Ovesen Sevland SK	29
9. Ronny Ellingsen Fyllingsdalen SK	26
10. Tarjei Leer Salvesen Kristiansand	25

KLASSE 4

1. Gunnar Kjorsvik Aure SK	56
2. Tore Westvang Stjernen SK	35
3. Pål Levang Haugesund SK	34
Aksel Tømte Lunner	34
5. Sjur Ferkingstad Sevland SK	33
6. Rune Bjørseth Stjørdal SK	30
Torbjørn Dahl Aure SK	30
Einar A Hansen Brønnøysund SK	30
9. Kolbjørn Brækkan Remis	26
10. Lars M. Krogseth Lillehammer	24
Thorgrim Selmer Kongsberg SK	24

Storebror fortsatt størst i Møre- og Romsdal

Den årlige bykampen mellom Kristiansund og Molde ble i år kombinert med første runde i seriesjakken i begynnelsen av november, og det ble en søt hevn for sommerens NM-arrangement: Kristiansund vant hele 13½ - 2½!

Sterk turnering i jubileumsbyen Harstad

70 år gamle Harstad Sjakklubb markerte sitt jubileum med en stor, åpen turnering 6. - 8. november. En delegasjon fra Luelå satte sitt preg på resultatlistene (som du finner på s. 38) og også en enslig tysker hadde funnet veien til de romslige og lyse lokalene på Grand Hotell.

Ro igjen i Buskerud Sjakkrets

Etter at alle tillitsmennene Buskerud Sjakkrets av ulike årsaker tidligere i høst trakk seg, var kretsen et par måneder ute av funksjon. På et ekstraordinært møte i slutten av oktober hadde imidlertid klubbene forstått alvorret i situasjonen, og Frode Ludvigsen fra Drammen og sjakkklubben Tempo påtok seg ledervervet i det nye styret. **MH**

Sotra

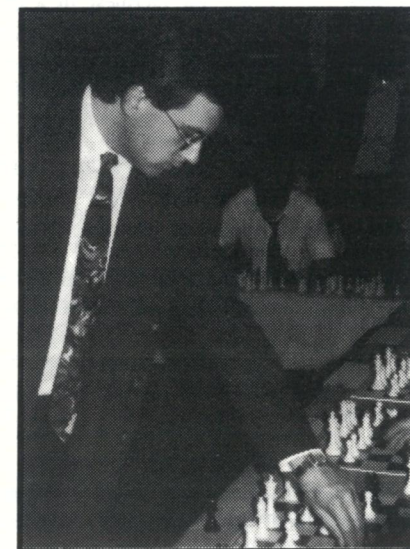
Den siste helgen i oktober fikk jeg anledning til å delta i en av de mest ambisiøse og velorganiserte sjakkoppvisninger jeg noen gang har sett. Sotra Sjakklubb, anført av Terje Leifson, hadde overtalt det store kjøpesenteret *Vestkanten*, like utenfor Bergen, til å være sponsor og vert for arrangementet.

Omgitt av nysgjerrige handlelystne skulle regjerende norgesmester Einar Gausel og undertegnede spille et demonstrasjonsparti foran hovedattraksjonen på lørdag: To simultanoppvisninger. Vinneren ville få møte utvalgte klubbspillere og lokale kjendiser, blant dem ordføreren, mens taperen skulle "straffes"

med å spille mot alle forbi- passerende som ville. Lokal-TV var på stedet, en helsides annonse i Bergens Tidende hadde forkynt om det forestående og historien om ordførerens kommende møte med en Norges- mester i sjakk hadde funnet veien inn på nyhetsplass i avisene.

Einar Gausel slo ut fjorårsmesteren og ga seg på lørdag i kast med den lokale øvrigheten. Samtidig gjorde jeg mitt mot publikum. Spillere som ytte god motstand vant premier satt opp av de forskjellige butikken i *Vestkanten*, og alle som deltok fikk med seg minst en suvenir-T-skjorte og diplom. Ikke bare var arrangementet god reklame for sjakk hos det store publikum, men det lot mange klubbspillere få stille opp til dyst mot en Norgesmester. Det eneste som fikk Gausel i bakken, var Erik Tonning, Bergens Schackklub, og tre andre klarte remis, deriblant Hans Sjursen fra arrangørklubben.

Samarbeidet mellom Sotra og *Vestkanten* fortsetter i fremtiden. Kanhende blir det til og med en match mellom Simen Agdestein og en høvelig sterk russer. Prosjektet ble en stor suksess, og andre klubber lar seg kanskje inspirere til noe lignende? **JT**

Gausel i aksjon i Vestkanten

VERDEN RUNDT

Buenos Aires

Av juniornorgesmester Pål Røyset

Årets junior-VM ble avholdt i Buenos Aires 15. - 30. oktober. Turneringen samlet 54 deltakere fra vidt forskjellige steder på kloden. Blant disse befant det seg 33 med internasjonal ELO, 8 FM, 5 IM og ingen stormestere. Det tegnet m.a.o. ikke til å bli det sterkeste jr-VM i senere tid. Dette skyldtes ikke minst at ingen spillere fra det tidligere Sovjet deltok. Er det reiseutgiftene som er flaskehalsen, mon tro?

Ingen klar favoritt skilte seg ut på forhånd. I toppen var det mange remiser og veldig jevnt. Hannes Stefansson, Island og Peter Nielsen, Danmark, kjempet i toppen lenge, men begge falt fra på slutten. Juniorverdensmester ble IM Pablo Zarnicki (2450), Argentina. Hans jevne og solide spillestil viste seg å være gull verdt i denne lange turneringen. Milov, Israel, og Michelakis, Sør-Afrika var nærmest til å true Zarnicki underveis. De to la også beslag på h.h.v. 2. og 3. plass.

Over til undertegnedes ilddåp. Min motstander i 1. runde var Bezold fra Tyskland. Det ble et spennende parti preget av tidsnød og åpningsnerver, iallefall for mitt vedkommende. På et tidspunkt kunne jeg avgjort det hele til min fordel, men så spilte tidsnødsdjevelen meg et puss, og partiet sto ikke til å redde. I 4. runde beseiret jeg Rotcha (2300) fra Portugal etter å ha fått mot meg 1.e4 e5 2.Lb5. Rotcha fikk en dårlig start. Et fattig halvpoeng var status etter 5 runder, men så la Rotcha i vei med en imponerende maratonsprint som innbrakte 7 av 8 og 14. plass.

Med 4 av 8 og tro på den nære fremtid møtte jeg meget sterk motstand. De neste rundene forløp i god berg- og dalbanestil slik at jeg til syvende og sist kunne notere 6 av 13 og 38 plass. I mine øyne ingen katastrofal debut i et

jr.-VM, men sett i lys av at jeg kastet flere gode stillinger ut av vinduet i tidsnød, er jeg ikke helt fornøyd med resultatet. Jeg har imidlertid lært mye sjakk og blitt kjent med mange sjakkpersonligheter.

Pål Røyset - Husam Ali Tahir

Junior-VM, 1992

1.e4 e6 2.d4 d5 3.Sc3 dxe4 4.Sxe4 Sd7
5.Sf3 b6 6.Ld3 Lb7 7.De2 Sgf6 8.Lf4

Dette er sterkere enn 8.Lg5. Nå kan ikke svart utvikle dronningfløyen med c6, Dc7 og 0-0-0. Svart velger å eliminere Lf4, men prisen er høy: Åpning av h-linjen.

8...Sh5 9.Lg3 Sxg3 10.hxg3 De7

10...Le7 11.0-0-0 0-0 12.Seg5! er livsfarlig for svart, noe følgende morsomme varianter understreker:

A) 12...Lxg5+ 13.Sxg5 Dxg5+? 14.f4 og hvit vinner, f.eks. 14...Dd5 15.Lxh7+ Kh8 16.Lf5+ Kg8 17.Th8+ Kxh8 18.Dh5+ Kg8 19.Dh7 matt. Bedre er (13...h6 14.f4, hvoretter hvit har gode angrepssjanser.

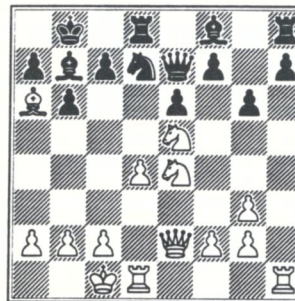
B) 12...h6 13.Sxe6! fxe6 14.Dxe6+ Tf7 (Tvunget, for på Kh8 følger 15.Txh6 med snarlig matt) 15.Lc4 De8 (Det eneste trekket) 16.Tde1 Kf8 (16...Lxf3 17.Dxe7 og hvit vinner.) 17.Txh6! Nå hersker materiell likevekt, men hvits angrep ruller videre med uforminset styrke. På 17...gxf6 følger 18.Dxh6+ Kg8 19.Sg5 Lxg5+ 20.Dxg5+ Kf8 21.Dh6+! Kg8 22.Txe8+ Txe8 23.Dg6+ Kh8 24.Lxf7 og hvit vinner.

Disse variantene illustrerer hvilket enormt potensiale som åpenbarer seg ved åpningen av h-linjen.

11.0-0-0 0-0-0 12.La6!

Svarts beste offiser elimineres. Dermed blir hvits dronning og springere enerådende på de hvite feltene.

12...Kb8 13.Se5 g6?

Dette trekket taper forsert. 13...f6 var kanskje verdt et forsøk, selv om stillingen også da er vanskelig etter Lxb7 Kxb7, Df3. 14.Lxb7 Kxb7 15.Df3

Truer både 16.Sc5+ Kb8/c8 17.Db7 matt, og 16.Sxf7 med bonde og kvalitetsvinst. 15.Sc5+ med en gang vinner muligens også, men jeg syntes teksttrekket virket klarere.

15...c6 16.Sxf7 Lh6+

Gir løperen for en hevnsjakk, men uansett burde stillingen være greit vunnet for hvit. Resten er en runddans med svarts konge.

17.Txh6 Tdf8 18.Sed6+ Kc7 19.Df4 e5
20.dxe5 De6 21.Da4 a5 22.Sxh8 Txh8
23.Dc4 De7 24.Da6 Tb8 25.Da7+ Kd8
26.Sf5 Dg5+ 27.f4 Dxf5 1-0

Resultatliste: 1. Pablo Zarnicki ARG 10, 2. Vladim Milov ISL 10, 3. G. Michelakis SAF 8½, 4. O. Danelian ARM 8½, 5. D. Reindeermand NDL 8½, 6. M. Markovic, FID 8½ 7. J. Egger CHI 8½ 8. V. Rasik, CSR 8½ ... 13. H. Stefansson, Island 7½ 29. Chr. Jepson SVE 6½ 38. Pål Røyset, NOR 6 41. M. Hartikainen, FIN 6.

Junior-VM for jenter ble spilt samtidig, uten norsk deltakelse. Resultater: 1. K Dabrowska POL 10½, 2. - 4. L. Radu ROM, M. Ratna Sulistya RIN og I Kadimova AZB 10. ... 9. V Johansson SVE 7, 25. E Guindy DEN 5½.

Michael Adams - verdens beste hurtigsjakkspiller?

Med seiersbonusen på 325 000 kroner fra superhurtigsjakkturneringen i Brussel tid-

ligere i år trygt forvart, kunne Adams plusse på sin formue med en feiende første plass i den enda rausere utslagsturneringen i Tilburg.

Turneringen begynte med to partier med den relativt vanlige betenkningstiden 40 trekk på to timer, deretter resten av partiet på en time. Hvis stillingen da var uavgjort, ble det spilt to 30-minutters partier, og deretter 15-minutters partier inntil en vinner var kåret.

Adams viste sin praktiske styrke og sine iskalde nerver og vant turneringen uten å anstrenge seg for mye; få av motstanderne kom så langt som til hurtigsjakkpartiene.

I finalen beseiret han Boris Gelfand i halvtimespartiene. Først overlevde han et parti der han hele veien sto bonde under uten kompensasjon, for deretter å smadre den tidligere sovjeteren med sort i Benkögambit. Som Adams fortalte NSB om det å stå bonde under: " Hvis du taper bonde tidlig nok, er det ikke så farlig. Det teller bare når motstanderen bytter ut alle brikkene, og før det kan det jo skje mye." Lettere sagt enn gjort!

Kasparov - verdens beste hurtigsjakkspiller?

Verdensmester Garri Kasparov (som forøvrig verken deltok i Brussel eller Tilburg) vant den kanskje mest prestisjefylte av alle utslagsturneringer da han gikk av med seieren i Trophy Immpar superhurtigsjakkturneringen i Paris. Bare en håndfull spillere var invitert, og de yngste og beste ble matchet mot hverandre i 25-minutters partier.

I første runde (1/8-finalen) måtte Karpov gi tapt for Barejev, Adams for Anand, Short for Polugajevskij, mens Timman tapte for Judit Polgar (0-2!)

I finalen møttes Anand og Kasparov. Den unge, indiske stormesteren lot seg ikke affisere av Kasparovs sinte blick og aggressive kroppsspråk og vant det andre partiet. Kasparov vant imidlertid begge lynsjakkpartiene og innkasserte førstepremien på rundt en halv million kroner.

Polgar med VM-tittel i sikte

De berømte Polgarsøstrene har så langt foraktet kvinneturneringer, men eldstesøster Zsuzsa satt punktum for boikotten ved å delta i kvinnes VM-syklus. Hun skal nå spille mot tidligere utfordrer Nana Ioseliani (Georgia) om retten til å møte verdensmester Xi Jun fra Kina.

Zsuzsas resultat i den dobbeltrundige 9-kvinner Bergerturneringen i Shanghai var en knusende seier for ungarenen. Hun innledet med 7½/8 (!) i første omgang, og kunne slippe av litt, men hadde til slutt tre poeng mer enn Ioseliani og eks-sjakkdronning Maja Tsjiburdanidze (som fikk bronseplassen etter kvalitetsberegning). Eksverdensmesteren må nå vente på neste syklus for å forsøke og gjenerobre kronen.

Zsuzsa må nå sies å være klar favoritt til VM-tittelen. Hvis hun blir verdensmester, får vi den interessante situasjonen der verdensmesteren ikke engang er den høyest ratede dame i sin egen familie!

Sluttresultater: 1 Zsu. Polgar 12½/16, 2 - 3 N Ioseliani, M Tsjiburdanidze 9½, 4 - 5 A Maric, Qin Kanying 8, 6-7 Wang Pin, I Levitina 6½ 8 Peng Zhaoqin 6, 9 N Gaprindashvili 5½.

Efim Geller verdensmester!

Den russiske stormesteren Efim Geller, 67, vant det andre verdensmesterskapet for seniorer i Bad Wörishofen med 8½/11. Regjerende verdensmester Vassilij Smyslov deltok ikke, men feltet krydde av betydelig navn, som f.eks stormestrene Anatoly Lein, Pal Benkö, Mark Taimanov, Aleksej Suetin, Nikolai Krogius, Wolfgang Unzicker og Ludek Pachmann.

Resultatliste: 1 Geller 8½/11 2= Lein, Benkö, Nikolac, Taimanov, Suetin 8, 7= Krogius, Stoljar, Honfi, Unzicker, Arkhangelskij, J Littlewood, Winiwarer, Wade, Jahr 7½... (121 spillere)

Regelspalten

Reglementsutvalget i Norges Sjakkforbund (RU) starter her en egen spalte som vil dukke opp i bladet etter behov.

I henhold til paragraf 17 i NSF's lover har RU følgende arbeidsområder:

"1. RU har avgjørende myndighet når det gjelder tolkningen av alle eksisterende spille- og tolkningregler.

2. RU er appellutvalg i tvister under punkt 1 for avgjørelser tatt av turneringsledere inn NSF og NSFU.

3. RU behandler disiplinærsaker i henhold til disse lover og NSF's disiplinærreglement.

4. RU skal håndheve regler for autorisasjon av krets- og forbundsdommere.

5. Alle forslag vedrørende lover og regler skal forelegges RU til uttalelse, men RU uttaler seg ikke om forslagenes sjakkpolitiske innhold." Til RU kan bare velges autoriserte dommere. I inneværende periode består RU av Øystein Brekke, Gjøvik (formann), Morten Sand, Nordstrand (sekretær), Otto Ibenfeldt, Ski (medlem) Johs. R. Kjekken, ASKO og Jan Synnøstvedt, Nordstrand (varamedl.). I spalten vil vi ta opp informasjon, saker og spørsmål av allmen interesse. Send gjerne inn til NSF's RU, Frenningsv. 3, 0588 Oslo.

Nyredigerte FIDEs regler for sjakkspill

Vi må gjøre spesielt oppmerksom på at selve spillereglene i disse dager foreligger i ny norsk utgave som vedtatt på årets FIDE-kongress og gjeldende i alle turneringer med virkning fra 1.1.1993.

Den nye utgaven inneholder mange små forbedringer i redigering, formuleringer og norsk oversettelse som alle dommere må studere. Det er derimot minimalt med reelle endringer av betydning for spillere. Vi nevner at:

- i § 10.12 er de tidligere nevnte utvidelsene av 50-treksregelen (remis) tatt ut.

- i § 16.5 er blant mulige straffetiltak overfor spillere for forseelser eller brudd på spillereglene nå konkret nevnt "en advarsel, en tidsstraff ved å gi en spiller mindre tid eller å gi hans motstander mer tid, eller til og med at det dømmes tapt parti".

Øystein Brekke

Sivilingeniør
Georg A. Krohg MNIF

Spesialisten på sjakkprogrammer til PC, introduserer:

- BOOKUP 7** - *GM Johnny Hectors hemmelige våpen!*
Kr. 772,-
Databasen for alle som seriøst vil studere åpninger og partier. Perfekt til å holde styr på analyser i postsjakkpartier. Meget enkel i bruk. All info vises umiddelbart når du kommer til en stilling som finnes i basen. Tilnærmet ubegrenset bibliotek av tilgjengelige baser med åpninger og partier. Priser mellom Kr. 54,- og Kr. 387,- pr. base. Be om liste!
- Zarkov 2.6** - *Verdens sterkeste PC sjakkprogram!*
Kr. 639,-
Det mest fleksible og funksjonsrike program som er tilgjengelig for PC. Særdeles brukervennlig med menystyring og mus-støtte. Glimrende grensesnitt mot **BOOKUP**. Lager diagrammer i PCX/WPG format. Høyeste score blant kommersielt tilgjengelige program og maskiner i årets Aegon Insurance Company 7th Annual "Man - Machine" turnering.
- ChessReader**
Kr. 389,-
Les inn og spill gjennom partier fra ASCII filer. Slutt på å sitte med en hånd i boken mens den andre fortvilt leter rundt på brettet.
- Diagram 2.0**
Tilburg 1.0
Kr. 242,-
De endelige diagramprogrammene! **Diagram** er for MS DOS. **Tilburg** er fullstendige TrueType fonter for tekstbehandlere under Windows 3.1! Inneholder alle tegn nødvendige for å lage perfekte diagrammer.
- Chess Data Base**
Kr. 129,- - 199,-
Partibaser for ChessBase og NicBase. 600 - 6000 av de ferskeste partier gjennom hele ECO indeksen! Oppdateres kontinuerlig.
- Sjakkbøker**
Samtlige engelske og tyske titler til særs gunstig pris!!!
Priseks: Gary Lane, "Winning with the Closed Sicilian" '92 kr. 172,-

Alle programmer kjører på IBM-kompatibel PC med CGA, EGA, VGA eller Hercules. Versjoner til Mac skaffes. "Norsk" tilleggspakke inkluderer brukerveiledning, PIF-fil for Windows 3.1, ledetekster hvor mulig. Send kupongen til: **Sivilingeniør Georg A. Krohg MNIF, Fjordveien 63 C, 1322 HØVIK**
Telefon (02/67) 58 12 74, Telefax (02/67) 58 33 55

Jeg bestiller herved:

NSb Des 92

___ stk. Bookup å kr. 772,-	+ ___ Norsk pakke kr. 75,- Kr. _____
___ stk. Zarkov å kr. 639,-	+ ___ Norsk pakke kr. 95,- Kr. _____
___ stk. Bookup + Zarkov kr. 1.295,-	+ ___ Norsk pakke kr. 170,- Kr. _____
___ stk. ChessReader å kr. 389,-	+ ___ Norsk pakke kr. 65,- Kr. _____
___ stk. Diagram å kr. 242,-	+ ___ Norsk pakke kr. 55,- Kr. _____
___ stk. Tilburg å kr. 242,-	+ ___ Norsk pakke kr. 55,- Kr. _____
	Sum Kr. _____

Beløpet er Innbetalt til postgiro 0825.07.15111. Ønskes i postoppkrav, porto vil bli lagt til.
Diskettformat: 3.5" 720KB 3.5" 1.44MB 5.25" 360KB 5.25" 1.2MB

Navn: _____ Send meg liste over bøker
Adresse: _____ Send meg liste over databaser
Postnr: _____ Sted: _____ Send meg mer programinformasjon

SIRKUS BOBBY

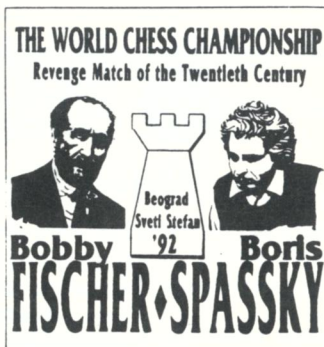
I NSb nr. 7 hadde Spasskij nettopp vunnet det 20. partiet og dermed redusert Fischers ledelse til 7-4. Amerikaneren slo tilbake allerede i det neste partiet. Med en ny plan i Maroczyoppstillingen i Siciliansk holdt Fischer sin motstander presset hele partiet. Han valgte å utnytte sin fordel på en svært så grådlig måte, og bare pinlig nøyaktig teknikk rettferdiggjorde hans valg.

Tre rolige remis i lukket Siciliansk fulgte, før Fischer i det 25. partiet gjorde sin største og beste kraftanstrengelse for å vinne. Endelig gikk han inn i åpen Siciliansk med hvit. Han spilte originalt og Spasskij var tydeligvis ikke budd på slike manøvrer. Fischer fant en idé som var så nyskapende at mange tok trekket for å være en trykkfeil, og vant med et susende angrep.

Det 26. partiet ble en like sønderknusende affære, der Fischer nok en gang led nederlag med en Kongeindisk-oppstilling. I partiene 25 og 26 fortsatte matchtrenden: Bare en av spillerne klarer å spille godt om gangen. Selv om begge partiene hadde sterk slagside, må det ikke underslås at de respektive vinnerne viste foretrefelig spill.

I det 27. partiet vendte Spasskij fornuftig nok tilbake til Spansk og de klassiske stillingstypene han spiller best. Fischers avbyttevariant ble nøytralisert og eksverdensmesteren remiserte lett mot "tittelforsvareren". I neste parti måtte Fischer igjen forsvare seg forsiktig i en skrøpelig Kongeindisk-stilling, men det holdt til et halvpoeng.

Da Fischer i det 29. partiet igjen spilte lukket

Spansk og fikk en dårlig stilling mot Spasskij's Breyervariant, må eksrusseren øynet nye håp, men Bobby kjempet godt og holdt remis. I parti 30 var det en frustrert og sliten Spasskij som ofret i vilden sky, uten engang å få skyggen av et angrep tilbake. Matchen endte dermed 10-5 på en ganske symbolsk måte: Taperen sto tårn under, helt uten kompensasjon. Et siste eksempel på den slurvetheten som var tvekampens mest fremtredende karaktertrekk.

Fischer kom fra det hele med en ratingprestasjon på rundt 2620, som er langt under hans toppnotering og ganske langt under hva man kunne forvente av en spiller som i en slik grad har viet sitt liv til sjakken, selv etter 20 års fravær. Et knippe vakre partier så dagens lys, men ingen som kan sammenligne seg med de rasende utkjempede oppgjørene mellom Kasparov og Karpov, til tross for at de spilte om den største premiepotten i sjakkhistorien. Blant partiene finner vi en rekke eksekusjoner, men få *dueller*.

I følge mine kilder falt forhandlingene om en oppfølgermatch mellom Fischer og Judit Polgar i fisk da den eksentriske amerikaneren nektet å godta betingelsene. Judit skal i stedet møte Spasskij (!) - et besynderlig antiklimaks. Sponsoren bak er igjen Jugoskandic, og deres finansielle interesse har sammenheng med en salgskampanje for "Fischerklokken".

Nå som Fischer har kommet tilbake, vil han trenge å dokumentere sine ferdigheter mot en moderne spiller for fullt ut å rehabilitere sin legende. Det å få i stand en match mot den mannen som har de verste minner fra sitt møte

med Fischer, var et smart trekk, men sier lite om amerikanerens egentlige spillestyrke. Å se ham spille mot en tøffere motstander, ville virkelig være interessant, og forhåpentligvis får vi se en slik match snart. I mellomtiden oppholder Fischer seg stadig i Beograd (og pengepremiene borte fra amerikanske myndigheter), mens han arbeider med en bok om "Århundrets revansjematch".

De beste partiene fra siste del av tvekampen:

Boris Spasskij - Robert Fischer Beograd (26), 1992

1.d4 Sf6 2.c4 c5 3.d5 d6 4.Sc3 g6 5.e4 Lg7 6.Ld3 0-0 7.Sf3 Lg4 Forbausende passivt av Fischer. Det ser ut som om han bestemt seg for å lide med kongeindisk. 8.h3 Lxf3 9.Dxf3 Sbd7 10.Dd1 e6 11.0-0 exd5 12.exd5 Se8 13.Ld2 Se5 14.Le2 f5 15.f4 Sf7 16.g4 Sh6 17.Kg2 Sc7 18.g5 Sf7 19.Tb1 Te8 20.Ld3 Tb8 21.h4 a6 22.Dc2!! Så langt har hvit oppnådd å få en fordelaktig oppstilling. Kongefløyekspan-sjonen vil være nyttig senere. Men hvits siste trekk er utpekulert og svært dypt... 22...b5 23.b3 Tb7 24.Tbe1 Txe1 25.Txe1 Db8 26.Lc1 Dd8 27.Se2 bxc4 28.bxc4 Se8 29.h5 Te7 30.h6! Sikrer større territorium og lager potensielle, farlige fribønder, som vi senere skal se. 30...Lh8 31.Ld2 Tb7 32.Tb1 Db8 33.Sg3 Txb1 34.Dxb1 Dxb1?! Sort burde prøve å utsette dette avbyttet, eller i hvert fall få hvit til å jobbe for det. 35.Lxb1 Lb2 36.Kf3 Kf8 37.Ke2 Sh8 En fin indikasjon på hvor passivt dette sluttspillet virkelig er. Sort må faktisk passe seg for offervarianter (f.eks. på f5) som kan sende kongefløybøndene på marsj. 38.Kd1 Ke7 39.Kc2 Ld4 40.Kb3 Jeg har sett mange lignende sluttspill, men ingen som er så lett vunnet for hvit. Forklaringen ligger i Spasskij's briljante 22. trekk. Ved å unngå refleks-trekket 22.a4, har hvit holdt feltet åpent for kongen. 40...Lf2 41.Sh1 Lh4? 42.Ka4 Hvit kunne også valgt å gå til h3, siden sorts løper er fanget. 42...Sc7 43.Ka5 Kd7 44.Kb6 Kc8 45.Lc2 Sf7 46.La4 Kb8 47.Ld7 Sd8 48.Lc3 Sa8+ 49.Kxa6 Sc7+ 50.Kb6 Sa8+ 51.Ka5 Kb7 52.Kb5 Sc7+

53.Ka4 Sa8 54.Kb3 Kc7 55.Le8 Kc8 56.Lf6 Sc7 57.Lxg6 Hvit kunne vunnet med a-bonden eller ved å ta løperen, men foretrekker en tredje vinstplan. 57...hxg6 58.Lxd8! Og h-bonden går inn. Flott spilt av Spasskij, selv om Fischer ytte liten motstand og burde ha ytt enda mindre - stillingen var klar for oppgivelse etter 41 trekk... 1-0

Robert Fischer - Boris Spasskij Beograd (25), 1992

1.e4 c5 2.Sc3 Sc6 3.Sge2 d6 4.d4 Endelig tar Fischer mot til seg og går inn i åpen Siciliansk. 4...cxd4 5.Sxd4 e6 6.Le3 Sf6 7.Dd2 Le7 8.f3 a6 9.0-0-0 0-0 Etter trekkomkastning har partiet kommet inn i den moderne 6.Le3-varianten i Najdorf/Scheveningen. 10.g4 Sxd4 11.Lxd4 b5 12.g5 Sd7 13.h4 b4 14.Sa4 Lb7? Dette tyder på at Spasskij føler seg mindre hjemme her enn i de spanske stillingene han er så glad i. Vanlig er 14...Da5 eller 14...a5!?, som setter fart i angrepet. Løperen står best på c8 en stund til, noe som bekrefte senere. 15.Sb6!! Men dette var det vanskelig å forutse! Alle jeg snakket meg trodde faktisk at det dreide seg om en trykkfeil. Noen nektet å tro på det selv etter en forklaring... 15...Tb8 15...Sxb6 16.Dxb4 gir hvit fordel. Her får ikke sort noen slags kompensasjon i b-linjen, siden han er nødt til å tape tid, enten ved å unngå dronningavbytte, eller for å bevare hvitfeltsløperen. Ikke spesielt dypt, men veldig uvanlig taktisk grep. 16.Sxd7 Dxd7 17.Kb1 Dc7 Spasskij håper på å få spilt ...e5. 18.Ld3 Lc8 En langsom plan som bare innebærer at han har totalt deplasserte brikker. Mer konsekvent var ...a5, med idéen...a4, eller offeret ...b3 med planen ...a4. 19.h5 e5 20.Le3 Le6 21.Tdgl a5 22.g6 Hvit slår til først. Hans fantastiske 15. trekk forandret takten i spillet og byttet ut den utsatte springeren på a4 mot den fleksible motparten på d7. Utbyttet ble et stort forsprang i mattracet. 22...Lf6 Forsøker å holde linjene lukket. Men i denne stillingstypen er den som først skaper trusler som får angripe til det er slutt. 23.gxh7+ Kh8 24.Lg5 De7 Sort vedgår at det bærer mot tap. Spasskij er fullstendig på defensiven, og kan ikke hindre

fortsetter s. 44

ELO-RATINGEN

EN QJENNOMGANG AV SYSTEMET. Ved PER A. BERGERSEN OG ØISTEIN MAGNUSSEN, tidligere og nåværende formann i ELO-komiteén.

I forrige nummer av NSb gikk vi igjennom de grunnleggende regler for ELO-systemet i NSF.

De som etter dette tror at de er i stand til å beregne nye ELO-tall etter å ha lest første artikkel tar feil. Hvis man setter i gang vil man ganske raskt møte veggen av mangel på retningslinjer. Hvilken K skal jeg bruke? Når kan jeg regne en spiller som etablert? Hva med W.O.-resultater? Hva hvis flere spillere i samme turnering er uten ELO-tall? Er ELO-tall fundert på 2 - 3 partier et godt nok utgangspunkt for spillestyrken? Etc., etc. Vi skal i dag forsøke å forklare den norske praksisen.

KOEFFISIENTEN

Koeffisienten (vekten) for resultater i en bestemt turnering er i prinsippet fritt valgbar. Man skal imidlertid passe seg for at K'en kan bli så lav at forandringene går for sakte i forhold til den reelle styrkeendring, eller så høy at framgang eller tilbakegang gir et nytt tall som ligger høyere (resp. lavere) enn prestasjonen i den siste turneringen.

For å kunne sette opp "de norske K'er" i lettfattelig tabellform gir vi innledningsvis noen definisjoner:

A: Spiller med et ELO-tall på 2300 eller mer ved beregningstidspunktet, uansett alder.

B: Juniorer, dvs. spillere som ikke har fylt 20 år pr. 1. januar i beregningsåret og har offisielt ELO-tall under 2100. En junior som har vært over 2100 på en offisiell liste blir ikke lenger betraktet som junior når hans eget tall beregnes.

C: Alle andre spillere med ELO-tall under 2300.

I: Internasjonale tittelturneringer, landskamper og Landsturneringen. Betenkningstid minimum 2 timer på 40 trekk, deretter 1 time på 20 trekk og ytterligere ½ time på resten av partiet.

II: a) Andre turneringer med minst to tidskontroller før en fastsatt tid til resten av partiet: Før første tidskontroll må det være spilt minst 30 trekk med gjennomsnittlig betenkningstid på minst 2¼ minutt pr. trekk. Mellom første og annen tidskontroll må det være spilt minst 15 trekk med en gjennomsnittlig betenkningstid på minst 2 minutter pr. trekk. Det må imidlertid være spilt 55 trekk før annen tidskontroll. Etter

dette kan partiet avsluttes på minst en halv time pr. spiller.

Eksempel: 40 trekk på ½ time, deretter ½ time på 15 trekk og ytterligere ½ time på resten av partiet.

NB! Dersom det ønskes 20 trekk etter første tidskontroll må det spilles i 40 minutter. Dette er en vanlig feil hos arrangører. 20 trekk på ½ time er kategori III.

II: b) Turneringer med en tidskontroll før en fastsatt tid til resten av partiet. Før tidskontrollen må det være spilt minst 40 trekk med en gjennomsnittlig betenkningstid på minst 1½ minutt pr. trekk. Mellom første og annen tidskontroll må det være spilt minst 20 trekk med en gjennomsnittlig betenkningstid på minst 1½ minutt pr. trekk. Det må imidlertid være spilt minst 60 trekk før annen tidskontroll. Etter dette kan resten av partiet ferdigspilles på minst en time pr. spiller.

Eksempel: 40 trekk på 2 timer, deretter ytterligere 1 time på resten av partiet.

III: a) Turneringer med minst 2 tidskontroller før en fastsatt tid til resten av

partiet: Før første tidskontroll må det være spilt minst 30 trekk med en gjennomsnittlig betenkningstid på minst 1½ minutt pr. trekk. Mellom første og annen tidskontroll må det være spilt minst 20 trekk med en gjennomsnittlig betenkningstid på 1½ minutt pr. trekk. Det må imidlertid være spilt minst 60 trekk før annen tidskontroll. Etter dette kan resten av partiet ferdigspilles på minst en ½ time pr. spiller.

Eksempel: 40 trekk på 1 time, 20 trekk på ½ time og ytterligere ½ time på resten av partiet.

III: b) Turneringer med minst en tidskontroll før en fastsatt tid til resten av partiet: Før tidskontrollen må det være spilt minst 40 trekk med en gjennomsnittlig betenkningstid på minst 2¼ minutt pr. trekk, deretter minst en halv time på resten av partiet pr. spiller.

Eksempel: 40 trekk på 1½ time og ytterligere ½ time på resten av partiet.

IV: Turneringer med minst en tidskontroll før en fastsatt tid til resten av partiet: Før tidskontrollen må det være spilt minst 40 trekk med en gjennomsnittlig betenkningstid på minst 1½ minutt pr. trekk, deretter minst en halv time på resten av partiet pr. spiller.

Eksempel: 40 trekk på 1 time og ytterligere ½ time på resten av partiet.

K'en vår fremkommer da fra følgende tabell:

Turneringssjef, Elo-sjef og artikkelforfatter Øistein Magnusen får tid til å sette seg ved brettet en sjelden gang.

	A	B	C
I	20	40	30
II	10	30	20
III	5	20	10
IV	3	10	5

Rene juniorturneringer beregnes ved en egen prosedyre hvor spillere som har tilbakegang får en koeffisient som er halvparten av full koeffisient, slik at i en juniorturnering i kategori 2 vil spillere med fremgang ha koeffisient 30, mens spillere med tilbakegang vil få koeffisienten 15.

ETABLERING, OFFENTLIGGJØRELSE, "SIKKERT" TALL

To ganger i året offentliggjør NSF ELO-lister over spillere hvis tall fyller visse minstekrav. Først når spilleren har oppnådd 30 registrerte partier regnes tallet som sikkert. I beregningsøyemed anvendes ikke tall som baserer seg

på under 6 partier (se under "Uregistrerte spillere" senere i artikkelen).

Kravene til offentliggjørelse er:

⇒ ELO-tall over 499

⇒ minst 10 registrerte partier

⇒ minst 10 registrerte partier eller en fullført Landsturnering i løpet av de siste to år før offentliggjørelsen.

Tall som ikke offentliggjøres forsvinner ikke umiddelbart, men ligger i systemet til kravene til offentliggjørelse igjen oppfylles.

Passive spillere, dvs. spillere uten et eneste registrert parti i løpet av de siste fem år, blir strøket, og må begynne på nytt med formel I når de begynner å spille igjen.

Samtidig med de alfabetiske listene offentliggjøres også så kalte topplister. Det vil si lister med dem med høyest ELO-tall på definerte om-

råder, for eksempel alle over 2200, alle juniorer over 1900, alle lilleputter over 1000 osv. Kravet for å komme med på en slik liste er at man er "etablert", dvs har minst 30 registrerte partier.

DEFLASJONS-PROBLEMER

Som følge av at særlig junior-spillere har en langt mer dramatisk framgang i sine første spilleår enn hva seniorer har av tilbakegang i sine seneste år, vil nivået i en lukket gruppe sige nedover sakte og sikkert - med mindre man tar sine forholdsregler. Den norske ELO-komiteen forsøker å avdemppe uheldige virkninger ved å:

⇒ regne alle juniorer (gruppe B ovenfor) først. Juniorenes ELO-tall etter turneringen anvendes som grunnlag for beregningen av senioren.

⇒ fordoble fremgangen (bruke dobbelt så høy koeffisient) til juniorspillere med ELO-tall inntil 1500, og som gjør en prestasjon på mer enn 20% over forventet score i en nasjonal norsk turnering.

⇒ velge mellom formel IIa og IIb for uetablerte spillere for å dempe en tilbakegang og forsterke en framgang.

⇒ justere nivået i forhold til den internasjonale ELO-listen hvis forskjellen mellom norske toppspillere på FIDE-listen i gjennomsnitt blir vesentlig høyere enn tilsvarende gjennomsnitt på den norske listen. Justeringen skjer i forhold til antall spilte partier i en viss tidsperiode.

I tillegg til å skulle oppheve deflasjonen (nivåsenkningen) på vår liste, hindrer dette norske spillere å få for godt betalt mot utenlandske spillere. Samtidig vil det kunne hjelpe enkelte norske spillere til å få spille i en klasse ved turneringer i utlandet som er høyere enn hvis deflasjonen hadde fått lov til å herje villt.

PRIVATE MATCHER OG W.O.-SEIRE

Turneringsarrangører har et stort ansvar for innrapportering til ELO-komiteen, også som garantist for at turneringen har foregått i "sømmelige" former. Derfor godtar man kun matcher mellom to personer dersom en klubb står ansvarlig. I praksis betyr dette, stort sett, at kun stikkamper og kvalifiseringskamper regnes når deltagerantallet er to spillere.

ELO-systemet har ingen andre ambisjoner enn - så godt som mulig - å anslå spillernes styrke ved sjakkbrettet. Moralske kvaliteter måles ikke, og W.O.-partier holdes derfor utenfor beregningen.

"350-GRENSEN"

For å unngå at spillerne taper ELO-tall på å vinne partier, eller tjener ELO-tall på å tape partier, opereres det med en grense for motstanderens ELO-tall ved beregningen. Regelen sier at ingen motspiller ved beregningen skal regnes som mer enn 350 høyere eller lavere enn en spiller.

Eksempel: En spiller har et

ELO-tall på 1650. Ved beregningen av vedkommendes nye ELO-tall blir da ingen av motstanderne regnet som mer enn 2000 eller mindre en 1300.

NB! Det finnes ingen regler som sier at ELO-tallet ikke kan synke hvis man vinner en turnering!

UREGISTRERTE SPILLERE

Før vi kan beregne en turnering må vi vite hva man får betalt mot spillere uten ELO-tall (før turneringsstart). Manglende ELO-tall kan skyldes passivitet eller for få ratede partier, eller det kan skyldes at spilleren totalt mangler tidligere registrering. I vår forstand er man uten ELO-tall kun hvis man er registrert med 5 partier eller mindre. De øvrige kan ELO-komiteen finne i den ikke-offentliggjorte delen av sitt arkiv. Her kan det også passe å nevne at vi i Norge regner på siste kjente tall, og ikke på siste offentliggjorte tall.

Dersom en uregistrert, eller mangelfullt registrert spiller kun møter motstandere med "gode" tall, regnes hans tall enkelt ut etter formel I eller IIa/IIb. Dersom han imidlertid også møter en eller flere spillere uten pålitelige tall må man ty til triksing. For Berger-turneringer, uten for mange W.O., kan man nøye seg med en enkel prosedyre: Først regnes turneringens gjennomsnitt på grunnlag av de forhåndsratete tall, korrigert med størrelsen D avhengig av deres score.

Eksempel: I en 8-manns alle-mot-alle-turnering mangler to spillere sikre tall. De øvrige 6 har gjennomsnittlig ELO-tall på 1947 og har scoret 25 poeng på sine sammenlagt 42 partier. Scoren tilsvarende 59.52%, dvs. en D på +69. Turneringens gjennomsnitt blir da: $1947 - 69 = 1878$. (Merk minustegnet! Dersom "de kjente tall" scorer under 50% må D'en legges til).

På bakgrunn av turneringens nå kjente gjennomsnittstyrke kan man fastsette de "ukjentes" presentasjon etter formel I, og eventuelt putte denne inn i formel IIa eller IIb dersom spilleren har registrert fra 1-5 partier.

Ved Monrad-turneringer og beslektede systemer må man

forsøke å tippe et utgangspunkt for "de ukjente". Den norske ELO-komiteen "tipper" etter en spesiell prosedyre. Man regner et foreløpig tall etter formel I eller IIa/IIb på basis av spillerens prestasjon mot ratede motstandere. Dette tall inngår nå som utgangspunkt for en syklusberegning: De "ferske" regnes påny, nå også med de andre "ferskes" utgangspunkt inkludert. Dermed fremkommer et nytt, og bedre utgangspunkt som igjen kan anvendes til nok en beregning osv. Til de fleste overraskelse vil ELO-tallene konvergere mot et tall som til slutt holder seg i ro ved ytterligere anvendelser. Fra og med annen gangs anvendelse av formelen(e) bør man holde et øye med gjennom-

snittet for de uratede så man ikke får drift i systemet (for detaljer se neste artikkel).

Dette er vanskelig stoff i teorien, og det er enda vanskeligere å formulere på en slik måte at det blir forståelig og nogenlunde presist på samme tid. Vi håper at neste artikkel vil klargjøre reglene bedre, og at man etter å ha lest det, og har forsøkt seg litt selv, vil kunne ha utbytte av i hvert fall å bla tilbake i teorien.

I tredje og siste artikkel skal vi gå igjennom en del eksempler for å gi en siste innføring i ELO-beregningens mysterier. Dessuten vil vi gi noen opplysninger for dem som benytter en eller annen form for datamaskin i beregningene.

OSLOMESTERSKAPET 1993

i lynsjakk for lag og hurtigsjakk for lag

Oslo og Omegn Sjakkrets arrangerer kretsmeesterskapi lynsjakk og hurtigsjakk for 4-mannslag.

STED: Hersleb skole på Tøyen i Oslo.

Lynsjakkmeesterskapet: Lørdag 6. februar 1993,
frammøte kl. 10.30, spillestart kl. 11.00

Hurtigsjakkmeesterskapet: Søndag 7. februar 1993,
frammøte kl. 10.30, spillestart kl. 11.00

1/3 lagpremiering.

Påmelding og informasjon:

Kristian Kristiansen, tlf. 02-426541 a, 219892p.

Julenøtter

I år som i fjor spenner julenøttene over et vidt spekter. Dette merkelige utvalget vil nok glede noen og sette grå hår i hodet på andre. Sikkert er det at de vil gi mye å grunne på. Jeg skulle gjerne hatt med et historisk-kulturelt spørsmål, men de mange innsenderne som klaget over at dette var urettferdig forrige gang, har litt rett; det er ikke alle som har like store sjakkbibliotek å lete frem svarene fra. De som er i besittelse av mye sjakkliteratur, vil nok kunne finne noen av disse stillingene, men det vil bli vanskelig.

Mange av problemene er uvanlige, og til dere som finner dem lite tiltalende vil jeg si følgende: For det første har jeg villet unngå så mye "datamaskinjuks" som mulig. For det andre er det lite å bryne seg på for problemelskere resten av året i NSb. Dessuten tror jeg at de fleste vil finne disse problemtypene både underholdende og utfordrende når man først gir seg i kast med dem.

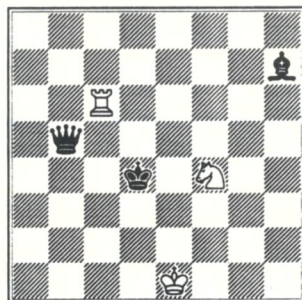
Årets nøtter er harde å knekke, og det ville overraske meg om det kommer inn like mange korrekte løsninger i år som i fjor. Men julenøttene skal en jo kose seg lenge med, så sett dere ned, gjerne sammen med andre, og finn frem nøtteknekkene.

Vi deler ut bokpremier til de tre beste løsningene (minst): De to bonusproblemene må ikke løses, og vil bare telle når det foreligger to helt jevne svar. Du kan velge blant disse bøkene: Marovic: *An Active Repertoire for Black*, Gufeld: *Winning with the Kings Indian*, Keene: *Nigel Short - World Chess Challenger*, Tseitlin/Glaskov: *The Budapest for the Tournament Player*. Spielman/Tisdall: *Moscow Marathon*. Ranger bøkene i prioriteringsrekkefølge når du sender inn løsningene.

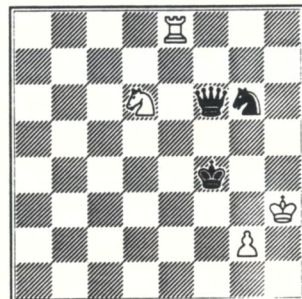
De første syv stillingene er "normale". Til tross for farene som lurar på alle bauger og

kanter, unnslipper hvit med remis i de første fem.

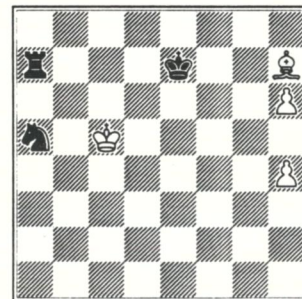
1) Hvit spiller og holder remis

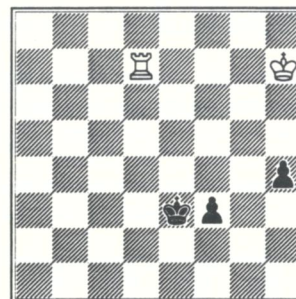
2) Hvit spiller og holder remis

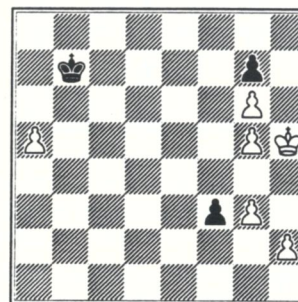
3) Hvit spiller og holder remis.

4) Hvit spiller og holder remis.

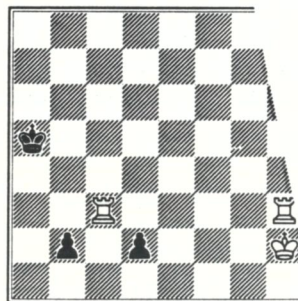

5) Hvit spiller og holder remis.

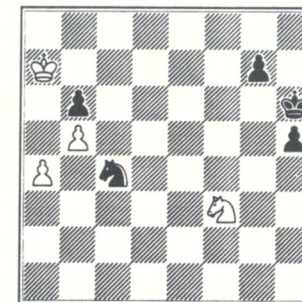

En liten advarsel: Denne studien ligner veldig på en berømt stilling av Kasparjan, men det faktum at sort her har en f-bonde gir ekstra muligheter...

6) Hvit spiller og vinner

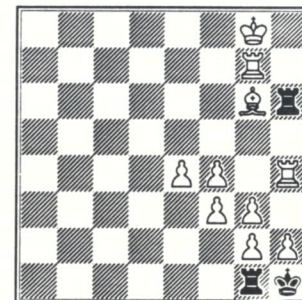

7) Hvit spiller og vinner

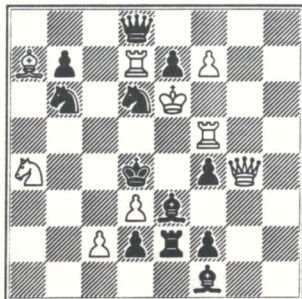
Nummer 8 er en hjelpematt. Sort trekker først og hjelper hvit med å matte seg. Så løsningen skal ha denne trekkrekkefølgen: 1. Sort trekker, hvit trekker, 2. Sort, hvit 3. Sort trekker og hvit matten.

8) Hjelpematt i tre trekk.

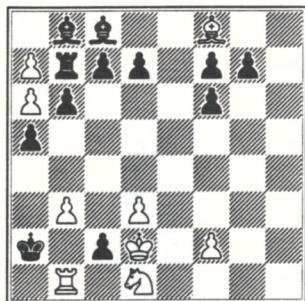
Nummer ni er enda mer uvanlig: Det er en selvmatt. Her trekker hvit først med planen å *vinge* sort til å matte seg. Så: 1. Hvit trekker, sort trekk 2. Hvitt trekk og sort matter. Sort *skal ikke kunne unngå* å sette matt.

9) Selvmatt i to trekk.

Til slutt et retrospektivt analyseproblem som krever deduktiv metode. Problemet går ut på å plassere den hvite dronningen ett eller annet sted på brettet, og så trekker hvit og matter i ett trekk. Det høres kanskje latterlig enkelt ut, men stillingen på brettet må være lovlig. Før du plasserer dronningen, må du spørre deg selv: Hva var sorts siste trekk? Når du går tilbake, vil du (forhåpentligvis) se at det faktisk bare er ett eneste felt dronningen kan plasseres på. For å løse problemet må du altså bestemme sorts og hvits siste trekk - og da blir resten opplagt.

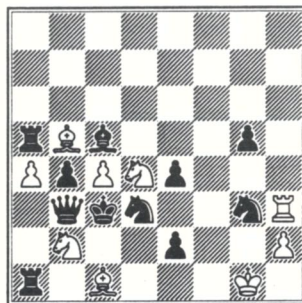
10) Retroproblem

Bonusproblemer

Bonus 1) Hjelpematt i 2 trekk. 2 løsninger.

Enda en hjelpematt - reglene er som ovenfor - sort trekker først og hjelper hvit med å sette matt. Det er to mulige løsninger. Hint: Når du først har funnet en av løsningene, vil de taktiske temaene hjelpe deg med å finne den andre.

Bonus 2) Hvit i trekket matter i to trekk.

Også dette problemet fordrer retrospektiv analyse. Løsningen krever at man kan demonstrere hvordan de siste trekkene før diagramstillingen var. Uten dette detektivarbeidet er ikke løsningen fullstendig.

Send løsningene til
Norsk Sjakkblad,
Heimdalsgt. 27C,
0561 Oslo 5.
Lykke til!

ChessBase 4.0

ChessBase er et kraftig databaseprogram som lar brukeren ta inn, lagre, sortere, hente frem og spille gjennom sjakkpartier. Det er som å ha et team av forskningsassistenter som gjør ukers arbeid på et par sekunder.

- ☞ Førsteklasses, ekte VGA-grafikk og "intelligent move entry" gjør det enkelt og morsomt å ta inn, kommentere og skrive ut partier og diagrammer.
- ☞ Spill gjennom grundig kommenterte partier uten å bekymre deg for å miste partistillingen!
- ☞ Lag og rediger åpningsnøkler ved å trykke på en knapp!
- ☞ "Memory management": ChessBase 4.0 benytter "Extended" (XMS) og "Expanded Memory" (EMS), hos dem som har det. Det vil også opprette en midlertidig diskcache, dersom den skulle trenge mer hukommelse ved svært store partier, nøkler, "clipboard" etc.
- ☞ Partirevolver: Du kan ta inn åtte partier samtidig, og raskt hoppe fra det ene til det andre. Når du går tilbake til et parti, vil du finne den samme stillingen på brettet som da du forlot det.

CHESSBASE 4.0 KAN TENKE!

Hvis du har spilleprogrammet "Fritz", kan du hente frem dens "hjerne" direkte fra ChessBase. Da vil denne sjakkmaskinen arbeide i bakgrunnen med å analysere stillingen på brettet og vise deg sine vurderinger, de beste trekkene, tiden osv. Det blir som å ha en sterk spiller sittende ved siden av, alltid rede til å avsløre stillingenes hemmelighet for deg.

"Fritz"-koblingen er bare tilgjengelig for dem som har MS-DOS-versjonen av ChessBase 4.0.

FRITZ 2 ER HER!

- ☞ Med spillestyrke anslått til over 2250 Elopoeng og med ny, sofistikert hukommelsesteknikk som gjør at Fritz kan analysere raskere og dypere.
- ☞ "Åpningsmanageren" - lar Fritz benytte seg av ubegrenset mengde ChessBase-åpningsdata. Snart kommer også temadisketter, som ved hjelp av partier med berømte spillere får Fritz til å variere sin spillestil.
- ☞ Fritz er den perfekte treningspartner, for selv om programmet er sterkere enn 99% av alle spillere, gjør dens lærevennlige egenskaper at den er nyttig selv for nybegynnere. Bruk av fargeveksling på feltene viser hvilke brikker som står i fare, om de henger etc. Andre nyttige hjelpemidler: Hint, trussel, post mortem. Spesielle "handicapnivåer" etterligner spillestilene til nybegynnere, slik at man lærer hvordan man skal straffe "menneskelige feil"!
- ☞ Oppgraderingstilbud for registrerte brukere av Fritz 1.

Hva slags datamaskin trenger jeg?

Spar tid og penger: La ChessBase Norge hjelpe deg med å finne ny maskin. Etter å ha sammenlignet priser i månedsvis, har vi funnet et firma med attraktive tilbud på både stasjonære og bærbare datamaskiner. Hør med oss før du tar en avgjørelse!

ChessBase Norge v/ Jonathan Tisdall, Heimdalsgt. 27 C, 0561 Oslo 5
Tlf./Fax: 02 - 68 54 18, postgirokonto nr. 0825-0561432

DATASJAKK

Av Per Ofstad,
professor i informatikk og
tidligere juniormorgesmeister.

I en tidligere artikkel om emnet, NSb 2/92, beskrev jeg hvordan et sjakkprogram er bygget opp. Denne gang vil jeg ta opp andre tema.

Alle som anskaffer seg en sjakkautomat opplever at den blir lettere å slå etter hvert. Dette skyldes ikke at maskinen blir trett, syk eller senil. Maskinen spiller nøyaktig slik den er programmert.

Mennesket er heller ikke blitt særlig sterkere som sjakkspiller. Det som skjer er at mennesket utnytter sin fantastiske evne til å tilpasse seg; mennesket lærer.

Mennesket lærer å tilpasse seg det noe stereotypiske spillesett den aktuelle maskin har. Maskinen spiller med en bestemt stil, meget effektivt og gjør ingen grove feil, men det blir noe kjedelig og repeterende over maskinens spill.

Den viktigste læring er at maskinen ikke kan lures i enkle manøvrer. Maskinen har en horisont som avhenger av hvor dypt spilletreet er. En hurtig maskin kan analysere forgreningene ett eller noen få nivåer dypere enn en langsom maskin. Utenfor horisonten "ser" maskinen

ingenting. Den menneskelige sjakkspiller lærer fort at mot maskinen er det lurt å spille på langsiktige mål og å unngå direkte kombinatoriske forviklinger. Da virker det ofte som om maskinen spiller noe planløst og den tar heller ikke forholdsregler i tide mot menneskets planer.

Nesten alle sjakkprogrammene gir mennesket en

Mennesket lærer seg å slå automaten uten at vedkommende nødvendigvis blir særlig sterkere som sjakkspiller overfor mennesker i samme tidsperiode.

mulighet til å følge maskinens analyse nedover i spilletreet, samtidig som den angir resultatet av vurderingsfunksjonen. Ved å følge disse "analysene", ser vi at maskinen kaster bort nesten hele sin tid på bare tullevarianter, som den forkaster etter hvert.

Dette skyldes at det er vanskelig å formulere en effektiv filtreringsmekanisme og de fleste programmer behandler derfor alle varianter. En annen observasjon vi ofte gjør, er at maskinen som

regel ikke ser at den er fortaapt før mange trekk etter at vi vet det. Dette skyldes naturligvis horisontbegrensningen.

Mennesket lærer seg å slå automaten uten at vedkommende nødvendigvis blir særlig sterkere som sjakkspiller overfor andre mennesker i samme tidsperiode. La meg likevel få tilføye at for de fleste vil også spilling mot en datamaskin ha treningsverdi, i tillegg til selve underholdningen med å spille.

Imidlertid tror jeg at mye spilling mot en automat vil føre til en viss påvirkning i ens egen spillestil som er uheldig. Mennesket, som i motsetning til maskinen er svært adaptiv, lærer å spille effektivt mot maskinen. Det er ikke sikkert at dette er effektivt mot andre sjakkspillere, sannsynligvis ikke.

Jeg vil gå litt nærmere inn på menneskets læring. På ett område er maskinen helt overlegen når det gjelder å spille sjakk. Det er når hele spilletreet kan beregnes med alle varianter helt ut. Da forsvinner svakhetene ved en evalueringsfunksjon, dvs. kriterier for bedømmelse av stillingene. Da forsvinner også horisonteffekten, den ser alt. I sluttspill med få brikker er det mulig å foreta en komplett

analyse.

Ken Thompson, en av fedrene til UNIX, beregnet, i 1970, et komplett datasett for alle interessante 4-brikker sluttspill. Vi skal se på ett av disse: K+T mot K+S.

Det finnes i alt 1.347.906 forskjellige stillinger (symmetrier er fjernet). Dette er overkommelig for en maskin. Av disse er 651.492 vunnet for K+T-siden, hvis denne siden er i trekket, altså ca. halvparten. Imidlertid er 378.518 av disse vunnet direkte ved at springeren faller i første trekk, eller det er matt. Én stilling er vunnet for K+S-siden! 95.450 stillinger krever 2 trekk for å sette matt eller ta springeren. Det finnes 2 stillinger som krever hele 27 trekk for å matte eller ta springeren.

Disse optimalesekvenser finnes i databasen. Maskinen "vet" om stillingen er vunnet eller ikke, den vet også nøyaktig den korteste veg for å vinne en stilling hvis den er vunnet i utgangspunktet.

I 1978 ble det foretatt et meget spennende eksperiment i England. Det ble publisert i *Advances i Computer Chess nr. 3* med M. R. B. Clarke som redaktør (Edinburgh University Press).

Den kjente studieforfatteren A. J. Roycroft, som har skrevet den meget lesevverdige bok *The Chess Endgame Study*, skulle settes på prøve; kamp menneske - maskin. Denne gang mot en maskin som spiller perfekt sjakk.

Det finnes 178 stillinger som er vunnet for K+T-siden, men som krever hele 24 trekk til springeren faller. Roycroft fikk tre tilfældige stillinger av de 178, med de optimale trekksekvenser, slik at han kunne studere dem i en uke før han skulle møte maskinen i en match. I matchen ble der trukket ut tre nye stillinger av de 178, som alle var vunnet for K+T og som krevet hele 24 trekk. Roycroft klarte oppgaven, han vant alle tre spill uten å feile en eneste gang. Han spilte optimalt og

Maskinen "vet" om stillingen er vunnet eller ikke, den vet også nøyaktig den korteste veg for å vinne en stilling hvis den er vunnet i utgangspunktet.

vant etter 24 trekk.

Den treningen Roycroft hadde ved studier av dette spesielle sluttspill var tilstrekkelig til å bygge opp et batteri av mønstre og standard-manøvrer slik at han spilte feilfritt. En liten feil ville enten forlenge partiet, utover 24 trekk, eller bringe partiet over i en stilling som ikke var vunnet.

Den vanlige sjakkspiller, selv en meget sterk spiller, ville mangle dette batteri av mønstre/manøvrer, fordi

dette spesielle sluttspill forekommer meget sjelden. Selv verdensmesteren ville feilet!

Denne imponerende forestilling av Roycroft viser at mennesket har en fantastisk evne til å fange opp mønstre for så å anvende disse i situasjoner hvor tilsvarende mønstre kan gjenkjennes. Dette viser også betydningen av trening, i praktisk spill mot varierende motstandere og i studier av godt kommenterte partier av toppspillere. Ensidig trening mot datamaskin vil neppe være effektiv fordi mønsteroppbyggingen vil bli for stereotyp.

La oss anta at det av en eller annen grunn er behov for at det skal spilles et stort antall partier i sjakk i verden pr. år, helst av så god kvalitet som mulig. Den "administrative ledelse i verden" oppdaget at datamaskinen spiller godt sjakk, bedre enn nesten alle mennesker. Ledelsen besluttet derfor at datamaskinene skulle sørge for sjakkpillingen.

Sjakkspill ble ikke viktig lenger (selvsagt er sjakk alltid viktigst!), og utviklingen av nye idéer på området stanset opp fordi fagpersonalet degenererte, de sluttet å spille. Da stagnerte også datasjakk på det nivå den hadde da den overtok! Foreligger denne skremmende mulighet på andre områder i samfunnet?

Datasjakkens utvikling er avhengig av tilførsel av menneskelige idéer, det er sjakkspillere som gir den dens

åpningsbibliotek, dens kriterier for evaluering av stillingene osv. Maskinen opptrer bare som apekatt.

Paragraf 15.1 i FIDEs regler sier: "Under spill er det forbudt for spilleren å benytte seg av håndskrevet, trykket eller på annen måte registrert (recorded) materiale." Når en datamaskin spiller benytter den seg av et åpningsbibliotek lagret på en ytre tilkopledd enhet, harddisken. Dette er en passiv lagringsenhet med "recorded matter" tilkopledd på samme måte som en notisblokk med åpninger i lommen til en sjakkspiller. Selve datamaskinen, prosessor og programlager, er den aktive enhet. Denne innvending vil kunne omgås ved å utvide maskinens programhukommelse tilstrekkelig til å legge inn hele åpningsbiblioteket der.

Peter Ilyes skrev i sin interessante artikkel om datasjakk, i nr. 4/92, at det var ønskelig med maskiners deltagelse i sjakkturneringer. Jeg er dypt uenig. En sjakkturnering er en sosial foreteelse, et sted hvor mennesker konkurrerer, hygger seg sammen og utveksler meninger.

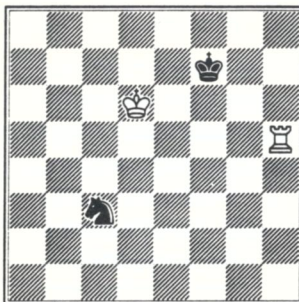
En "blikkboks" er og blir en "blikkboks", selv om mennesker legger inn sine idéer i den i form av et sjakkspillende program. Arrangementer med maskiner og mennesker svarer nettopp til "kappløp" mellom menneske og bil i bilens barndom, en konkurranseform som ikke fikk noe stort gjennomslag.

Vi hadde også kappløp mellom hest og Oscar Mathisen på skøyter, et stort show. Det er laget datamaskinstyrte roboter som danser, slår golfballer osv.

Et annet moment er at de som kjenner maskinen har en meget stor fordel fremfor andre deltagere, de har lært maskinens mønstre. De som måtte ønske sjakkturneringer med maskiner får lage egne arrangement og ikke plage andre med usosialt "blikkbokspill".

Her er et av spillene:

- 1. Ke5 Sa4 2. Th7+ Ke8
- 3. Kd6 Sb6 4. Th8+ Kf7
- 5. Th4 Sc8+ 6. Kd7 Sb6+
- 7. Kc6 Sc8 8. Th7+ Kf6
- 9. Th6+ Kg7 10. Te6 Sa7+
- 11. Kd6 Kf8 12. Kd7 Sb5
- 13. Te3 Sd4 14. Te4 Sb3
- 15. Kd6 Kg7 16. Kd5 Sd2
- 17. Tf4 Sb1 18. Tf3 Kg6
- 19. Td3 Kf5 20. Kc5 Ke4
- 21. Kc4 Ke5 22. Kb4 Ke6
- 23. Td1 og dermed faller den sorte springeren i neste trekk. Et praktfullt sluttspill. 1-0

Den første sjakkautomat, kjent under navnet *Tyrkeren*, ble laget av den ungarske oppfinneren og ingeniøren Wolfgang von Kempelen i 1769 for å sprede keiserinne Maria Theresas. Keiserinnen og hennes hoff fikk se en figur kledd i tyrkisk kostyme, av litt over middels størrelse, som satt i et trekabinett. Fremtoningen spilte mot og slo alle som ville, kunne vise springertriks etter publikums ønske, og avsluttet med å besvare spørsmål ved å peke på bokstaver på en tavle. Tyrkeren var den første av de store skapillusjonene som gledet publikum ved trylleshow i over tohundre år. Fra 1781 til 1838 var Tyrkeren på turne i Europa, og siden, med stor suksess, i Amerika. Den forbløffet og forlystet sine motstandere, som teller mange celebriteter.

Napoleon spilte mot Tyrkeren i 1809. Som kjent var generalen en av verdens dårligste tapere, og seg selv lik prøvde han å jukse mot maskinen ved å gjøre ulovlige trekk. I følge andre versjoner av historien forsøkte han å plassere en stor magnet på brettet, og dekket til androidens hode med et sjal. Til tross for disse anstrengelsene, tapte han stort, og, heter det, han feide sjakkbrikkene av brettet og stormet ut av rommet mens han ropte "Bagateller!"

Samme Napoleon skal forøvrig senere ha uttalt: *Sjakk er for vanskelig til å være et spill, og ikke seriøst nok til å være en vitenskap eller en kunstform.*

- Chess Addicts

?? Kombinasjoner !!

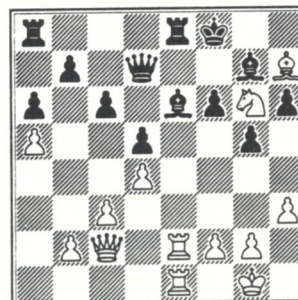
1. V. Bologan - A. Galliamova
Oakham 1992

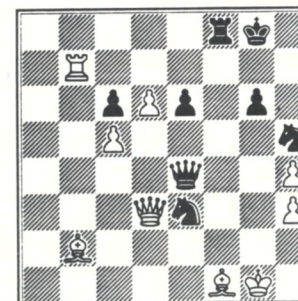
2. Magem Badal - A. Karpov
Madrid 1992

3. Letelier - R. Fischer
Leipzig 1960

5. Pandavos - S. Skembris
Athen 1992

6. R. Hübner - C. Hansen
München 1992

Hvit trekker i 1, 5, og 6. Svaret kan iblant være et relativt rolig trekk. Løsninger på side 43.

4. DIVISJON AVDELING D

Lillestrøm	1	1	0	0	3½	2
Trysil	1	1	0	0	3	2
Lunner	1	1	0	0	2½	2
Strømmen	3	1	0	0	1½	0
Stjernen	5	1	0	0	1	0
Kongsv. 2	1	0	0	1	½	0

VESTLANDSSERIEN

1. DIVISJON

Bergens 1	1	1	0	0	4	2
Randaberg	1	1	0	0	3½	2
Sandnes	1	0	0	1	2½	0
Bergens 2	1	0	0	1	2	0
Stavanger	0	0	0	0	0	0
Fyllingsdal.	0	0	0	0	0	0

2. DIVISJON AVDELING A

Sandnes 2	2	2	0	0	7	4
Randaberg 2	2	1	1	0	7	3
Sevland 2	2	1	1	0	6	3
Stavanger 2	2	1	1	0	5½	3
Sevland 1	2	1	0	1	4½	2
Stavanger 3	2	0	1	1	4½	1
Hauge	2	0	0	2	4	0
Nærbo	2	0	0	2	1½	0

2. DIVISJON AVDELING B

Bergens 3	2	2	0	0	8	4
Masfjorden	2	1	0	1	5½	2
Voss	2	1	0	1	5	2
Fyllingsd. 2	1	1	0	0	3	2
Nordnes	1	1	0	0	3	2
Åsane	2	0	0	2	3½	0
Sotra	2	0	0	2	2	0

3. DIVISJON AVDELING A

Randaberg 3	1	1	0	0	4	2
Ganddal	1	1	0	0	3½	2
Stavanger 4	1	0	0	1	0	0
Kvernevik	1	0	0	1	½	0
Egersund	0	0	0	0	0	0

Heggeli - Drammen	2	2	- 2
Nordstrand 3 - NKL	2½	-1½	
Sjakkam. 3 - OSS 4	½	-3½	
1911 - Stovner	1	2	- 2

3. DIVISJON AVDELING D

1. runde:

Hamar - Strømmen	2	3½	-1½
Gjøvik 2 - Sjakkam. 2	2½	-1½	
Elverum - Sicilianerne	2	- 2	

2. runde:

Eidsvoll - Hamar	2	- 2	
Sjakkam. 2 - Elverum	0	- 4	
Strømmen 2 - Gjøvik 2	2	- 2	

4. DIVISJON AVDELING A

1. runde:

Hønefoss 2 - Eiker	2	1½	-2½
Remis - Bærum	2	3½	-1½
Caissa - Stjernen	3	3	- 1

4. DIVISJON AVDELING B

1. runde:

Eidsvoll 2 - Akademisk	2	3	- 1
Asker 2 - Stovner	2	4	- 0
Strømmen 4 - OSS 6	2½	-1½	

4. DIVISJON AVDELING C

1. runde:

Moss 3 - Moss 4	4	- 0	
Ås 2 - OSS 5	½	-3½	
Indre Østfold - Stjernen	4	½	-3½

2. runde:

Fredrikstad 4 - Moss 3	3	- 1	
OSS 5 - In. Østfold	3	- 1	
Moss 4 - Ås 2	1	- 3	

4. DIVISJON AVDELING D

1. runde:

Kongsving. 2 - Lillestr.	½	-3½	
Trysil - Stjernen	5	3	- 1
Lunner - Strømmen	3	2½	- 1½

VESTLANDSSERIEN

2. DIVISJON AVDELING A

1. runde:

Stavanger 2 - Stavanger	3	3	- 2
Sevland 2 - Sevland 1	3½	-1½	
Hauge - Sandnes	2	2	- 3
Nærbo - Randaberg	2	½	-4½

2. runde:

Stavanger 2 - Sevland	2	2½	-2½
Sandnes 2 - Nærbo	4	- 1	
Sevland 1 - Hauge	3	- 2	
Stavanger 3 - R.berg	2	2½	-2½

2. DIVISJON AVDELING B

1. runde:

Masfjorden - Åsane	3½	-1½	
Voss - Bergens	3	2	- 3
Sotra - Fyllingsd.2	2	- 3	

2. runde:

Nordnes - Masfjorden	3	- 2	
Bergens 3 - Sotra	5	- 0	
Åsane - Voss	2	- 3	

3. DIVISJON AVDELING A

1. runde:

Randaberg 3 - Stav. 5	4	- 0	
Kvernevik - Ganddal	½	-3½	

MIDTNORGESERIEN

2. DIVISJON AVDELING A

1. runde:

Molde 2 - Kristians. 2	1½	-2½	
Volda - Aalesund	1	- 3	

2. DIVISJON AVDELING B

1. runde:

Namsos - Steinkjer	2	- 2	
Arbeidernes 2 - Arbeid.	3	2	- 2
Stjørdal - Trondhjems	2	2	- 2

SISTE NYTT SISTE NYTT SISTE NYTT SISTE NYTT

Like før bladet går i trykken lakker annen seriesjakkhelg mot slutten og NSB rekker dermed å få med seg de siste, sensasjonelle resultatene:

I Midtnorgeserien ble det spilt kamper i 2. divisjon avd. B, og nå leder Steinkjer og Arb 2.

I Vestlandsseriens 1. divisjon slo Fyllingsdalen Bergens 2.-lag 5-1, mens Stavanger slo Sandnes 4-2. Fyllingsdalen har vunnet den største seieren og "leder" dermed serien så langt. Pussig er det, men kanskje ikke helt overraskende, at det er de to lagene som har spilt to kamper hver, Sandnes og Bergens 2, som ikke har tatt lagpoeng.

I 2. divisjon avdeling A ligger nå Randaberg 2, Sevland 2 og Stavanger 2 på topp med 5 lagpoeng, mens i avdeling B leder Bergens 3. lag klart med 6 lagpoeng.

I Østlandsserien har saker og ting tatt en uventet vending. Der topper etter tre runder Strømmen (!), OSS 1 og nyopptrykkede Tempo 1. divisjon, alle med 5 lagpoeng. Deretter følger Asker med 4. Gjøvik, som ifjor kom seg til NM-inalen, har forløpig bare skrapet sammen 2 lagpoeng. Men det er langt igjen...

Resultater fra 3. runde:

Tempo - Drammen	3½	-2½
Sarpsborg - OSS 2	2	- 4
Gjøvik - Asker	2½	-3½
Strømmen - Stjernen	5	- 1

Akademisk Sjakklubb har en klar ledelse i 2. divisjon avdeling A med 6 lagpoeng, og det samme gjør Brugata i avdeling B.

Rundens sløveste? Det var OSS 3, som skulle spille mot Hønefoss, men dro til Tønsberg. Det var ett eller annet med ø i...

MH

MIDTNORGESERIEN

1. DIVISJON

Arbeidernes	1	1	0	0	4½	2
Kristiansund	1	1	0	0	4	2
Trondhjems	1	1	0	0	3	2
Orkdal	1	0	0	1	2	0
Molde	1	0	0	1	1	0
Surnadal	1	0	0	1	½	0

2. DIVISJON AVDELING A

Aalesund	1	1	0	0	3	2
Kr.sund 2	1	1	0	0	2½	1
Molde 2	1	0	0	1	1½	0
Volda	1	0	0	1	1	0

2. DIVISJON AVDELING B

Steinkjer	1	0	1	0	2	1
Arb. 3	1	0	1	0	2	1
Trondhj. 2	1	0	1	0	2	1
Stjørdal	1	0	1	0	2	1
Arb. 2	1	0	1	0	2	1
Namsos	1	0	1	0	2	1

Tabellene leses slik:

- Kolonne 1: Lagets navn
 Kolonne 2: Antall spilte kamper
 Kolonne 3: Antall vunne kamper
 Kolonne 4: Antall uavgjorte kamper
 Kolonne 5: Antall tapte kamper
 Kolonne 6: Antall individuelle poeng
 Kolonne 7: Antall lagpoeng

Lagpoeng teller først, deretter individuelle poeng.

NORGES SJAKKFORBUNDS PRESSESERVICE

Kommer med ca. 24 nummer i året, inneholder nytt fra norsk sjakkliv, turneringsresultater, partistoff og innslag fra internasjonal sjakk. Uunnværlig for sjakkjournalister, sjakkspaltister og andre som vil følge med i norsk sjakk. Kanskje klubben burde tenke på et abonnement?

Årsabonnement 1993 kr. 360,-

Nye abonnenter som betaler før 10. januar vil få de 5 siste nummer fra 1992 tilsendt gratis.

Bestill ved å betale til Norges Sjakklubb, Frennings vei 3, 0588 Oslo 5, postgiro 0809 5124748 eller bankgiro 6011.05.33090. Skriv tydelig på mottakerdelen av bank- eller postgirotalongen avsender og hva betalingen gjelder.

P-service inneholder flere partier enn du får tid til å spille gjennom!

Norges Grand Prix

STJERNEN GRAND PRIX

23. - 25. OKTOBER

GRUPPE A

1 Leif Øgaard, OSS	2421	+18 +20 +14 +02 =05	4½
2 Rune Djurhuus, ASKO	2423	+21 +03 +05 -01 +08	4
3 Einar Gausel, OSS	2526	+24 -02 +11 +14 +07	4
4 Idar Olav Aase, Bergens	1789	+10 +09 -06 +16 +25	4

5 Lars Hjelmås, Nordstrand 3½ 6 Erik Parr, Nittedal 3 7 Anders H. Berg, Bærum 3 8 Ø Pedersen, Sjakkam. 3 9 Per Nygård, Stjernen 3 10 Bjørn Erik Glenne, Nordstrand 3 11 Th. Hauge, Sicil. 3 12 V Nygaard, Sarpsborg 3 13 O Svendsen, ASKO 3 14 J Øvotrup, Sarpsborg 2½ 15 B Thank, Nordstrand 2½ 16 H O Lahlum, Gjøvik 2½ 17 Ø Ødegaard. Bærum 2½ 18 B S Nedberg, OSS 2 19 C Saksgård, Sarpsborg 2 20 S B Berntsen, Moss 1½ 21 G Stenersen, Stjernen 1½ 22 M Lilleøren, Stjernen 1½ 23 J Sontum, Stovner 1½ 24 M Lømo, Fr.stad 1½ 25 T Gulbrandsen, Nordstrand 1½ 26 F Elsness, Sarpsborg 1½ 27 K Gvein, OSS 1½ 28 Ø Johansen 0.

GRUPPE B

1 Erik Næss, Fredrikstad		+17 +10 +31 +13 =03	4½
2 Helge Berge Skar, Stjernen	1607	+26 +04 =20 =03 +13	4
3 Andreas Rabben, OSS	1643	+36 +39 +15 =02 =01	4

4 Jon Kåre Myrene, Trysil 4 5 Henrik Aas, NSF 4 6 Roger Moen, OSS 4 7 Magnar Naustdalslid, ASKO 3½ 8 Stian Stengrundet, Trysil 3½ 9 Odd Ristesund, OSS 3½ 10 Jan Ludvigsen, Fr.stad 3½ 11 Stian Hjøberg, OSS 3½ 12 Bendik Bjerke, Strømmen 3½ 13 J B Wilsbeck, OSS 3 14 K Trygstad, OSS 3 15 M Digernes, Nittedal 3 16 I Løver, Fr.stad 3 17 O Siljobergsåsen, Nordstr. 3 18 R Granum, Lunner 3 19 P Petterson, ASKO 3 20 S Martinsen, Asker 2½ 21 N J Fosli, Stjernen 2½ 22 T Lindsjørn, Ski 2½ 23 B Engevik, Strømmen 2½ 24 A Østby, OSS 2½ 25 J Kejo, Lillestrøm 2½ 26 T Hagen, Sjakkam. 2½ 27 G Salthe, Fr.stad 2½ 28 K Brækkan, Remis 2½ 29 Ø Bentsen, Molde 2½ 30 J P Leidland, Egersund 2½ 31 O Lepperød, Stjernen 2 32 L Gulliksen, Stjernen 2 33 T Westvang, Stjernen 2 34 E Fasting, Stjernen 2 35 I Stensrud, Stjernen 2 36 H Omland, Sjakkam. 2 37 J Svindahl, Sjakkam. 2 38 H Aguiluz, Bergens 1½ 39 B Harstad, Trondheim, 1½ 40 K Ali, Stjernen 1½ 41 D Lilleøren, OSS 1½ 42 A Tømte, Lunner 1½ 43 M Lilleøren, 1½ 44 C Luna, OSS 1 45 S Tjomsland, Nordstrand 1 46 B H Hansen, OSS 1 47 B Brenden, Elverum 0 48 H Mottang, Stjernen 0.

KRISTIANSAND OPEN

30. OKTOBER - 1. NOVEMBER

GRUPPE A

1 Per Ove Egeli, Stavanger	2101	=10 +07 +08 +12 =03 +04	5
2 Pål Andreassen, Kr.sand	1823	-05 -04 +13 +08 +12 +03	4
3 Einar Lauritzen, Kr.sand	1933	+04 +05 -06 +10 =01 -02	3½

4 Helge Stornes, OSS 3½ 5 Rune Gåsemyr, Sevland 3½ 6 Geir Brekka, Bergens 3½ 7 Arild Johansen, Tønsberg 3 8 Bjørnar Byklum, Kr.sand 3 9 Kai Ørtoft, Kr.sand 3 10 H O Lahlum, Gjøvik 2½ 11 J Melkevik, Sevland 2½ 12 J T Hansen, Kr.sand 2 13 P V Hagesæther, Hauge 2 14 B Leer-Salvesen, Kr.sand 1.

GRUPPE B

1 Kjartan Leer-Salvesen, Kr.sand	1615	+11 =07 +17 =03 +08 =02	4½
2 Morten Jensen, Porsgrunn	1454	+18 =14 +09 =12 +07 =01	4½
3 Tormod Haugen, Porsgrunn	1437	+20 +22 =10 =01 =05 +13	4½
4 Espen Bjørknes, Stavanger	1527	=19 +15 -07 +16 +21 +10	4½

5 Ellen Hagesæther, Hauge 4 6 Karsten Ovesen, Sevland 4 7 Jan P. Leidland, Egersund 3½ 8 Alf T. Albert, Kr.sand 3½ 9 P Baggethun, Trondhjems 3½ 10 Nina Hagesæther, Hauge 3½ 11 Zenon Taoushanis, Stavanger 3½ 12 Øystein Jensen, Kr.sand 3½ 13 Tarjei Leer-Salvesen, Kr.sand 3½ 14 R Dybesland, Mandal 3 15 S A Aarvik, Stavanger 3 16 K J Tørkli, Stavanger 3 17 C Torsvik, Randaberg 2½ 18 V Monsen, Sandnes 2½ 19 B Standal, Tønsberg 2½ 20 S T Gausdal, Kr.sand 2½ 21 T Narvøy, Porsgrunn 2½ 22 H Hageland, Kr.sand 2½ 23 G Bue, Tønsberg 2 24 M Wendelborg, Porsgrunn 2 25 H Haga, Bø 1½ 26 J Torkelsen, Kr.sand 1½ 27 A Haugjord, Kr.sand 1½.

GRUPPE C

1 Sigurd Engbråten, Arendal	1219	-06 +08 +16 +18 +02 +04	5
2 Stian Auklend, Stavanger	1113	+17 +10 +18 =06 -01 +07	4½
3 Geir Hamre, Mandal	1132	+12 -18 +05 =11 +15 +06	4½

4 Rolf Monsen, Sandnes 4 5 Jan E. Johannesen, Kr.sand 4 6 Magnus Gregusson, Kr.sand 3½ 7 Freddy Kodvåg, Kr.sand 3½ 7 H Helmersen, Søgne 3½ 9 Lars Evensen, Arendal 3½ 10 Mats Munkejord, Sevland 3½ 11 J M Karlsen, Arendal 3 12 K Huseby, Kr.sand 3 13 E Janbu, Kr.sand 3 14 O Birkeland, Søgne 3 15 I Uldal, Arendal 2½ 16 E Jensen, Kr.sand 2½ 17 Ø Bakken, Porsgrunn 2½ 18 N Ljosland, Kr.sand 2 19 H M Halvorsen, Arendal 2 20 A Thomassen, Kvernevik 2 21 F Jensen, Kr.sand 1 22 A K Røv, Kr.sand 0.

ARNE LUNDE MINNETURNERING HURTIGSJAKK

31. OKTOBER

GRUPPE A

1 Tor Kr. Schølseth, Gjøvik	6 2 Lars Hjelmås, Gjøvik	6 3 Helge A. Nordahl, Bærum	5 4 Svein Thrana, Nittedal	4 5 Matti Unnli, 1911	3 6 Jon Kåre Myrene, Trysil	2½ 7 Jan Einar Sætre, Trysil	1½ 8 Jan Magne Stubrud, Lillehammer	0.
-----------------------------	--------------------------	-----------------------------	----------------------------	-----------------------	-----------------------------	------------------------------	-------------------------------------	----

GRUPPE B

1 Frank O. Johansen, Strømstad	7 2 Lars M. Krogseth, Lillehammer	5 3 Frank Johansen, Eidsvoll	5 4 Aksel Tømte, Lunner	4 5 Bernt C. Reitan, Lillehammer	3 6 Ida Lahlum, Gjøvik	2 7 Bjørn Brenden, Elverum	1 8 Stian Christensen, Lillehammer	1.
--------------------------------	-----------------------------------	------------------------------	-------------------------	----------------------------------	------------------------	----------------------------	------------------------------------	----

HARSTAD OPEN

6. - 8. NOVEMBER

GRUPPE A

1 Emil Hermansson, Luleå	2293	+18 +05 =04 +10 +09	4½
2 Kurt Setterquist, Luleå	2287	+12 =06 =07 +17 +04	4
3 Thomas Robertsen, Tromsø	1941	+24 +11 +17 -04 +07	4

4 Michael Rølvåg, Narvik 3½ 5 Peter Hofman, Bodø 3½ 6 J S Berglund, Tromsø 3 7 Tron Walseth, Tromsø 3 8 P Røyset, Tromsø 3 9 Leon Simula, Narvik 3 10 Kjell Ole Kristiansen, Narvik 2½ 11 K Næssvold, Harstad 2½ 12 J K Røyset, Tromsø 2½ 13 T Lahti, Luleå 2½ 14 T Nackholm, Luleå 2½ 15 S W Nilssen, Tromsø 2½ 16 T Romsdal, Tromsø 2 17 S H Johnsen, Vadsø

2 18 T Søraas, Narvik 2 19 G Børresen, Bodø 2 20 G B Hanssen, Narvik 1½ 21 S Rafnung, Narvik 1½ 22 H Lyyjyjen, Luleå 1 23 S indregaard, Narvik 1 24 O Hansen, Hamarøy ½.

GRUPPE B

1 Thomas Hegghammer, Narvik 1287	+17 +08 =05 +04 - 03	4½
2 Pål Johansen, Narvik 1246	+12 =09 =04 +15 +07	4
3 Hauk Are Kristiansen, Tromsø 1417	+11 =15 +06 +05 - 01	3½
4 Vegard Tollefsen, Narvik 3½ 5 Nils J. Schjeldrup, Harstad 3½ 6 Kurt Magnus Berg, Harstad 3½ 7 Jørn Grønvold, Harstad 3 8 Kjell Arnes Carlsen, Harstad 3 9 Rolf Andersen, Harstad 2½ 10 Robin Rørnes, Harstad 2½ 11 S Katre, Harstad 2½ 12 P Mathisen, Harstad 2½ 13 R Bergquist, Bodø 2½ 14 P Sørli, Tromsø 2½ 15 H Mohrsen, harstad 2 17 Ø Gjerløv, Hamarøy 2 16 L Johnsen, Narvik 2 18 T A Pedersen, Hamarøy 2 19 G M Pedersen, Hamarøy 1½ 20 O K Selnes, Salangen 1 21 T Lødding, Hamarøy 22 T Kolsrud, Salangen 0.		

SANDEFJORD GRAND PRIX

13. - 15. NOVEMBER

GRUPPE A

1 Markus Lømo, Fredrikstad 1808	+31 +06 +15 +16 =07 =03	5
2 Tommy Evensen, 1911 1634	- 03 +20 +33 +10 +17 +16	5
3 Helge Nordahl, Bærum 2164	+02 +21 - 16 +18 +12 =01	4½
4 Anders Forberg, Kragerø 4½ 5 Reidar Weierød, Tønsberg 4½ 6 Rune Hansen, Caissa 4 7 Hans O. Lahlum, Gjøvik 4 8 Helge Theting, Kragerø 4 9 Vidar Johansen, Caissa 4 10 Lars Even Andersen, Ø. Telemark 3½ 11 E Næss, Fr.stad 3½ 12 J S Olsen, Kragerø 3½ 13 A Johansen, Tønsberg 3½ 14 O Lepperød, Stjernen 3½ 15 J Synnestvedt, Nordstrand 3 16 S Sæther, Fr.satd 3 17 S Fjellseth, Caissa 3 18 T R Evensen, Tønsberg 3 19 O Svendsen, ASKO 3 20 J B Wilsbeck, OSS 3 21 R E Syversen, Tønsberg 3 22 E Lynghaug, Caissa 3 23 R Hansen, Caissa 3 24 R Hansen, Caissa 3 25 K Mikalsen, Horten 3 26 F Johansen, Sarpsborg 3 27 Ø Pedersen, Sjakkam. 2½ 28 L Sæther, Fr.stad 2½ 29 G Bue, Tønsberg 2½ 30 O Øye, Nordstrand 2½ 31 E Lund, Nittedal 2½ 32 K Pettersen, Sarpsborg 2 33 B Fjellengen, Sarpsborg 2 34 F Hvamb, Kongsberg 2 35 B Standal, Tønsberg 2 36 B L Nilson, Caissa 2 37 J Nilson, Caissa 2 38 L T Andersen, Caissa 1½ 39 J Johansen, Caissa ½ 40 G Moe, Tønsberg ½.		

GRUPPE B

1 Odd Fystro, Sjakkameratene 1425	+36 =03 +40 +02 +12 +06	5½
2 Tormod Haugen, Porsgrunn 1437	+29 +11 +08 - 01 +16 +13	5
3 Morten Jensen, Porsgrunn 1457	+25 =01 +31 +09 =07 +08	5
4 Frank Johansen, Strømstad	+38 =13 =20 +14 +10 +07	5
5 Thorbjørn Engen, Skien 4½ 6 Roger Moen, OSS 4 7 Kolbjørn Brekkan, Remis 4 8 Kåre O. Johansen, Nordstrand 4 9 Erik Gulliksen, Remis 4 10 Josef Thorsen, Kragerø 4 11 Jan Svindahl, Sjakkam. 4 12 T Christenson, Nordstrand 3½ 13 T R Hansen, Remis 3½ 14 O Haugen, Porsgrunn 3½ 15 F Johansen, Eidsvoll 3½ 16 O Hovstad, Kongsberg 3½ 17 L E Eriksen, Sarpsborg, 3½ 18 T Kristoffersen, Caissa 3½ 19 T G Larse, Larvik 3½ 20 T Narvøy, Porsgrunn 3 21 K Haugan, Tønsberg 3 22 K Claes, Sjakkam. 3 23 J M Karlsen, Arendal 3 24 M Wendelborg 3 25 L Johannessen, Sarpsborg 3 26 V Angelstveit, Porsgrunn 3 28 J Tharaldsen, Tønsberg 3 29 A Nilsen, Fr.stad 3 30 H Pettersen, Larvik 2½ 31 C E Horda, Caissa 2½ 32 J Karlsen, Horten 2½ 33 K Nygaard, Arendal 2½ 34 Ø Bakken, Porsgrunn 2½ 35 T Selmer, Kongsberg 2 36 H Fevang, Caissa 2 37 H Henriksen, Horten 2 38 T V Jakobsen, Sarpsborg 2 39 J P Gossner, Tønsberg 2 40 O K Fykerud Olsen, Porsgrunn 1½ 41 K Kaurin, Tønsberg 1½ 42 H Jansson, Fr.stad 1½ 43 F Egerud, Caissa 1½ 44 S A Sæther, Fr.stad 1½ 45 K Stake, Remis.		

BERGEN GRAND PRIX

13. - 15 NOVEMBER

GRUPPE A

1 Terje Eriksen, Tempo 2067	+12 +15 +11 +10 +02	5
2 Leo Deriada, Fyllinsdalen 1794	+16 +11 +15 +03 - 01	4
3 Foad El-Shami, Nordnes	+17 +05 +10 - 02 +07	4
4 Håvard Holder, Vadsø 3½ 5 Per Nestande, Berg. 3 6 Lars Bråstein, Sandn. 3 7 Trond Gabrielsen, Bergens 3 8 Arild Monsøy, Tr.hjems 2½ 9 Lars Oldernes, Vadsø 2½ 10 Magne Solheim, Bergens 2 11 E Steigum, Åsane 2 12 J Stakseng, Fyll. 2 13 E Sandal, Berg. 2 14 G Bjugn, Fyll. 2 15 T G Nilssen, Vadsø 1½ 16 T Lien, Nordn. 1½ 17 L Lie, Berg. 1 18 E Tonning, Berg. ½.		

GRUPPE B

1 Torgeir Holen, Luster 1393	+27 +20 +04 +03 +02	5
2 Ronny Ellingsen, Fyllingsdal. 1447	+31 +07 +13 +14 - 01	4
3 Ivar Areklett, Hauge 1458	+28 +18 +05 - 01 +13	4
4 Ove Espeland, Nordnes 3½ 5 Eirik Børve, Nordnes 3½ 6 Bård H. Tvedt, Bergens 3½ 7 Dag O. Sandal, Fana 3½ 8 Oddvar Kaarbøe, Bergens 3½ 9 O. H. Birkestrand, Masfj. 3½ 10 Miguel Vazquez, Nordn. 3½ 11 H Bolstad, Nordn. 3½ 12 Tor-G. Nordnes, Fyll. 3½ 13 S Bø, Fana 3 14 D Digernes, Fyll. 3 15 B Vik, Berg. 3 16 E Heggset, Åsane 3 17 E Steigum, Åsane 3 18 H Bremnes, Berg. 2½ 19 R I Johnsen, Bergens 2½ 20 A Rossi, Nordn. 2½ 21 F. Grønningsæter, Berg. 2½ 22 P Levang, Hauges. 2½ 23 V Oppnes, Hauges. 2½ 24 P Fotland, Fana 2½ 25 I Nordhaug, Åsane 2½ 26 P R Nappen, Hauges. 2 27 J Lavik, Fana 2 28 T K Velle, Luster 2 29 B Bakketun, Sandane 2 30 E Eikeland, Åsane 2 31 B D Næss, Berg. 2 32 K Riisnes, Berg. 1½ 33 L Hope, Voss 1½ 34 C Lavik, Fana 1½ 35 S Rivelsrud, Berg. 1½ 36 R B Kvinge, Masfj. 1½ 37 A Revheim, Nordn. 1½ 38 K Sørensen, Fana 1½ 39 T Bakervik, Fana 1½ 40 S Gertz, Berg. 1 41 O F Vaag, Sevland ½ 43 E Nygren, Åsane 0.		

STJØRDAL GRAND PRIX

14. - 15. NOVEMBER

1 Torben S. Myvold, Arbeidernes 2025	4½
2 Odd Ristesund, OSS 1628	4
3 Jens B. Eilertsen, Steinkjer 2111	3½
4 Fredrik Rekkedal, Stovner 3½ 5 Kjell A Lilleløkken, Orkdal 3½ 6 Gunnar Kjørsvik, Aure 3½ 7 Anders Husdal, Orkdal 3 8 Geir Glørstad, Stj.dal 3 9 Rune Bjørseth, Stj.dal 3 10 Thorbjørn Dahl, Aure 2½ 11 T Kjørsvik, Aure 2½ 12 F Andersen, Orkdal 2½ 13 T Årstad, Stj.dal 2 14 M Eriksen, Orkdal 2 15 S Aamodt, Tr.hjems 2 16 R A Thronsen, Stj.dal 2 17 T Johansen, Arb. 2 18 J A Berg, Namsos 2 19 A Sele, Molde 1½ 20 J Berg, Namsos 1½ 21 J Stokhaug, Stjørdal 1.	

SPAREBANKEN GRAND PRIX, VOLDA

28. - 29 NOVEMBER

GRUPPE A

1 Kjell Tore Sandum, Molde 1914	+03 +08 =02 +04 =07	4
2 Erik N. Wold, Molde 1323	=06 +10 =01 +05 =04	3½
3 Maurice Goddard 3 4 Norleif Stuhau, Naustd. 2½ 5 Jostein Lie, Molde 2½ 6 H Alnes, Aales. 2½ 7 S Arnesen, Volda 2½ 8 K Moldskred, Hadar 2 9 J Røyset, Hadar 1½ 10 A Sele, Molde 1.		

GRUPPE B

1 Roy Eltvik, Molde 931	+04 =03 +06 +05 - 02	3½
2 Torleif Halås, Molde	=05 +10 =03 =04 +01	3½
3 Arne Eltvik, Molde 1129	+11 =01 =02 +06 =04	3½
4 Gisle Ytrestøl, Volda 3 5 Krister Larsen, Hadar 3 6 E Fanghol, Molde 3 7 Einar M. Øren, Volda 2½ 8 Anfinn Birkeland, Sandane 2½ 9 Torleif Halkjelsvik, Volda 10 Knut I. Heggem, Molde 2 11 M I Standal, Ørsta 2 12 P B Bratteberg, Ørsta 1½ 13 K O Standal, Ørsta 1½.		

Forbundsnytt

Redigert av Johs. R. Kjekken

TROMS & NORDRE-NORDLAND SJAKKRETS vart konstituert på møte i Harstad den 7. november. Kretsen består av klubbane Trømsø, Salangen, Harstad, Narvik, Vestvågøy samt nyinnmeldte Hamarøy SK. Formann er Jan Sigmund Berglund, Nordgården, Berg, 9020 Tromsdalen, tlf. 083-94390p, 21425a.

NY KRETSFORMANN

I Vestfold Sjakkrets har Vidar Johansen, Håkonsgt. 35, 3257 Larvik overtatt formannsklubba.

NY KLUBB

Vi har gleda av å helse Hamarøy Sjakklubb velkomen som medlem i Norges Sjakkforbund. Formann er Ola Hansen, Myrveien 2, 8294 Hamarøy, og klubben ønskjer å bli tilslutta Troms & Nordre-Nordland Sjakkrets.

NORSK SJAKKLOTTERI 1993-94

Desse liner står her for å minne om og førebu alle medlemmer på, at i juli 1993 startar eit sjakklotteri der alle medlemmer i Norges Sjakkforbund (og NSFU) skal vere med å selje lodd.

ELO-KOMITÉEN

melder at for å vere sikker på at ei turnering skal kome med på neste offisielle Elo-liste som skal stå i Norsk Sjakkeblad nr. 1-1993, må Elo-rapporten vere sendt til NSF innan den 31/12.

THOMAS HEIBERGS MINNESTIPEND 1992

Eter forslag frå Oslo Schakselskap har NSF's sentralstyre vedtatt å gi Thomas Heibergs

Minnestipend for 1992 til Øystein Dannevig, OSS. Stipendet er på kr. 5.000 og skal gå til ein spelar som har utmerka seg med gode resultat og vilje til å satse på sjakk.

SJAKKENS VENNERS UNGDOMSSTIPEND for 1992 er tildelt Nina Hagesæther, Hauge SK og Helge Nordahl, Bærum SS. Stipendet som er blitt utdelt årleg sia 1990 skal gå til ein spelar av kvart kjønn under 18 år som er blant dei beste i si aldersklasse,

SJAKKENS VENNER

opplyser at aksjonen med "OL-faddere 1992" som var med og finansierte daltakinga i sjakk-OL på Filippinene i juni, gav kr. 4.700 i kassa. Takk til alle som ga eit bidrag.

HJELP (IKKJE?) KASSERAREN

Side 25 i førre nummer av dette framifrå bladet var det gjengitt "10 aforismer til klubmedlemmer" frå Norsk Sjakkeblad i 1925. Ettersom det nå nærmar seg årsskifte og tid for fornying av medlemsskap og betaling av kontingent, vil vi tillate oss å minne om to av desse aforismene:

9. *Hold din kontingent tilbake så længe som mulig eller betal i det hele tatt ikke.*

10. *Ikke plag deg med å skaffe nye medlemmer, overlatt det til andre.*

Forbundscontingenten for 1993 er kr. 160 for senior, kr. 80 for junior og kr. 40 for lilleputt. Alle papir som vedrører fornying av medlemskap for 1993 blir sendt klubbens kasserar.

NORGES

SJAKKFORBUND

Frennings vei 3, 0588 Oslo 5
Tlf. (02) 15 12 41, fax (02) 71 00 07
Bankg. 6011.05.33090, Postg. 0809 5124748
Kontortid man.: 09.00 - 18.00
Tir-fre.: 09.00 - 15.30
Generalsekretær: Johs R.Kjekken
Forbundets medlemsavgift 1993 gjennom klubb:
Senior: Kr 160,- Junior/Kadett (født 1973-1979): Kr 80,- Lille-og miniputt (født 1980 og senere): Kr 40,-.
Direkte medlemskap koster det dobbelte.
Medlemsskapet inkluderer NSb fritt tilsendt.

PRESIDENT: Ivar Brede Lie (Grane og Hattfjelldal SK), Bregneveien 7, 8680 Trofors, tlf/fax: 087 81106

VISEPRESIDENT: Tore Høe Løvaas (Arbeidernes SK), Udbygsgt. 3A, 7030 Trondheim, tlf. 07 527264p/593623a, fax 07 592886a

TURNERINGSSJEF: Øistein Magnussen (Asker SK), Øvre Gjellumvei 30, 1380 Heggedal, tlf. 02 796839p/ 691950a.

All post til forbundet, dets utvalg og komiteer adresseres til forbundskontoret.

NSFU-nytt

Redigert av Hugo Østerberg

ÅPNE NM FOR JUNIORER 1993

vil bli holdt i regi av Gjøvik SKU i tiden 5-9/4.

REPRESENTASJON

Øystein Dannevig er uttatt til å representere Norge i den 28. utgaven av Hallsberg International som spilles 28/12-92 til 5/1-93.

VIKTIG MELDING TIL ALLE KRETSE OG LOKALLAG!

Vi vil gjerne gjøre oppmerksom på endel endringer i retningslinjene for tilskudd til frivillige barne- og ungdomsorganisasjoner som er fastsatt av Barne- og familiedepartementet (BFD). Noen av endringene vil falle ut til det bedre for oss, men da må vi først ta det (v)onde ved roten. Utførlig informasjon er sendt de enkelte lokallag.

BFD legger sterk vekt på at lokallagene skal være selvstendige og uavhengige av evt. moderklubb, og at de er demokratisk forfattede. Dette innebærer at hvert lokallag skal ha eget styre, årsmelding og -regnskap. Samtidig skal alle medlemmer over 15 år ha fulle rettigheter (stemmerett!), og samtlige medlemmer av lokallaget (inklusive styremedlemmer) skal meldes inn i NSFU. NSFU sentralt kan ved kontroll bli pålagt å dokumentere sine lokallags aktivitet ved hjelp av kopi av årsberetning og regnskap. Husk derfor å sende kopi av dette til NSFU!!

For noen vil forannevnte føre til endel hodebry, men NSFU bistår gjerne med råd og hint. Spørsmål kan rettes til Forbundskontoret v/Generalsekretæren.

HÅNDBOK FOR NSFU 1993

Ny håndbok er under produksjon, og vil være klar for utsending til krets- og lokallagsledere i NSFU, samt alle klubber i NSF, tidlig i januar.

BGP-KGP 1993

Vi ønsker gamle som nye deltagere og arrangører velkommen til ny sesong i BGP/KGP

med offisielt startskudd 1. januar. Vi har ett godt råd til arrangører, og det er at man bør planlegge alle detaljer og melde fra om turneringen til NSFU i god tid. Dermed kommer turneringen med i terminlisten i Førsteraden, som de fleste spillere planlegger aktiviteten sin utifra.

NORGES SJAKKFORBUNDS UNGDOM

Frenningsvei 3, 0588 OSLO 5,
Tlf: (02)15 12 41, Telefax: (02) 71 00 07.
Bankgiro: 6090.09.51208
Postgiro: 0803 2 037349
Leder: Kai Ingolf Johannessen, Fjellvn. 4C,
1470 Lørenskog. Tlf. (02) 97 00 67p
Medlemsorgan: "Førsteraden" kommer ut med seks nummer i året. Abonnement for ikke-medlemmer: kr. 50,-.

Terminliste for NSF samt NSFUs hovedarrangement

Pr. 1. desember 1992

Dato	Arrangement	NGP	Arrangør
HØSTEN 1992			
26-27/12	OSS Hurtig Grand Prix 1992, hurtigsjakk i Oslo	GP	OSS
27/12	Stavanger SK 75-års Jubileum Grand Prix, hurtigsj.	GP	Stavanger SK
28-29/12	Romjulturnering, hurtigsjakk i Bergen		Bergens SK
VÅREN 1993			
2-3/1	Det åpne NM i hurtigsjakk i Oslo	GP	NSF-EU-Sjakkam.
3-12/1	Soneturnering for kvinner på Gausdal		SK Jarl
7-14/1	Gausdal Troll Master, GM-turnering		SK Jarl
16-17/1	Seriesjakk		Lokale arr.
22-24/1	Det Åpne Sørlandsmesterskapet i Mandal	GP	Agder/Mandal SK
23-24/1	Namsos Grand Prix	GP	Namsos SK
24/1	Moss Grand Prix, hurtigsjakk	GP	Moss SK
29-31/1	NM for jenter 1993 i Bergen		Hordaland BUS
30/1	Maraton-lyn på Ski utenfor Oslo		Ski SK
6-7/2	KM-helg NSF, anbefalt tidspunkt		Kretser NSF
12-14/2	Kirkenes Grand Prix	GP	Kirkenes SK
13/2	Porsgrunn Grand Prix, hurtigsjakk	GP	Porsgrunn SK
13-14/2	Orkla Cup	GP	Orkdal SK
20-21/2	Seriesjakk		Lokale arr.
28/2	Olav Tryggvason Grand Prix, hurtigsj. i Trondheim	GP	Arbeidernes SK
6-7/3	Arendal Grand Prix	GP	Arendal SS
12-14/3	Stavanger Grand Prix	GP	Stavanger SK
13-14/3	Steinkjer Grand Prix	GP	Steinkjer SL
19-21/3	NNM for lag, nordnorsk kvalifisering til NM-finalen		Arr. søkes
20-21/3	Seriesjakk		Lokale arr.
27-28/3	KM for skolelag, NSFU		Kretser NSFU
2-4/4	OSS Påske Grand Prix 1993 i Oslo	GP	OSS
3-4/4	Påskesjakken i Volda Grand Prix	GP	Volda SK
5-9/4	Det åpne NM for juniorer 1993		Gjøvik SKU
9-11/4	Gjøvik Grand Prix 1993	GP	Gjøvik SK
12-18/4	Det åpne NM 1993 på Gausdal Høifjellshotel	GP	SK Jarl
24-25/4	NM for skolelag, NSFU		Eiker SKU
25/4-2/5	Gausdal Arnold Cup, GM-turnering		SK Jarl
7-9/5	Eidsvoll Grand Prix 1993	GP	Eidsvoll SK
16/5	Sparebanken Snøeggsjakk GP, hurtigsjakk i Volda	GP	Volda SK
20-23/5	NM-lag finale		Arr. søkes
22/5	Follo Åpen Tidshandicap, Ski utenfor Oslo		Ski SK
28-31/5	Nord-Norsk Mesterskap 1993 i Alta		Alta SK
11-13/6	Rosecupen Grand Prix i Molde	GP	Molde SK
HØSTEN 1993			
4/9	SJAKKENS DAG 1993		Lokale arr.
10-12/9	NM for juniorlag (NSFU)		Arr. søkes
8-10/10	KM-helg, kretsmesterskap for lag NSF		Kretser NSF
22-24/10	KM for ungdom individuelt (NSFU)		Lokale arr.
6-7/11	Seriesjakk		Lokale arr.
19-21/11	NM for ungdom individuelt (Skolesjakk-NM) (NSFU)		Arr. søkes
4-5/12	Seriesjakk		Lokale arr.
VÅREN 1994			
8-9/1	Det åpne NM i hurtigsjakk		Arr. søkes
22-23/1	Seriesjakk		Lokale arr.
4-6/2	NM for jenter (NSFU)		Arr. søkes

CHESS SCENE av David Middleton

Løsningene på kombinasjonene fra s. 31:

1) 1.Lb5 0-0-0 [På 1...Td8 2.Lc5 følger De7 matt, og etter 1...Lc8 2.Lc6! Ta6 vinner 3.Lxd7+.] 2.La7! [Truer 3.Lxd7+, 4.Db8 matt; Ellers vinner hvit etter 2...Dxe5 3.Lxd7+ Txd7 4.Dxe5.] 1-0

2) 1...Le3! [Rydder plass for dronningen på g5 og truer matt.] 2.Sxe3 [2.g4 hxg3+ 3.Kxg3 (3.Kg2 Tg1+ matt.) 3...Dg5+. Hvis 2.Db7 Lg1+ 3.Kh1 Lf2+ 4.Kh2 Lg3+ matt.] 2...Dg5 0-1 [Planen er Dg3 matt. På 3.g4 (Både 3.Sg4 Df4+ og 3.Sf5 gxf5 taper.) følger 3...Df4+ 4.Kg2 Dg3+ matt.]

3) 1...Dxf4+!! 0-1 Pga. variantene A) 2.Ke2 Sd4+, B) 2.Kf2 Sd4 3.Dd1 (3.Dh1 Sg4+ og Lf3 går tapt.) 3...Sg4+ 4.Kg2 Se3+ og C) 2.Kxf4 Lh6+ matt.

4) 1...Txf3! [Dette offeret fjerner hvits beste forsvarsbrikke.] 2.Da8+ [Lignende skjebner venter 2.Txf3 Tb1+ 3.Tf1 Dxe2 4.Txb1 Se3 eller 2.De8+ Kh7 3.Txf3 Tb1+ 4.Kf2 Lh4+ 5.g3 Dh3.] 2...Kh7 3.Txf3 Tb1+ 4.Kf2 [Ilgjen taper 30.Tf1 Dxe2 31.Txb1 Se3 for hvit] 4...Sh4 [4...Lh4+ er minst like godt, f. eks. 5.g3 (5.Tg3 Lxg3+ med matt i neste.) Dh3 matt.] 5.Dxd5 [Andre håpløse forsettelsler er: 5.Tg3 Dxf4+ 6.Tf3 Dxd4+ 7.Tfe3 (7.Kg3 Sf5+ 8.Txf5 Dh4+ 9.Kf3 Tf1+ 10.Ke3 De4+ 11.Kd2 Lb4+ matt, og 7.Tee3 Tb2+ 8.Kf1 Dc4+ med mattangrep.) 7...Df4+

8.Tf3 Lc5+ med vinst.] 5...Dxg2+ 6.Ke3 Tb3+ 0-1 [Etter 7.Dxb3 Dxf3+ vinner sort dronning. Lange men enkle varianter.]

5) 1.f4! [Truer det grusomme f5.] 1...Lf5 [1...Tad8 2.f5 Lxf5 3.Dxf5 Txe2 4.Txe2! og hvit har fortsatt offiser over takket være trusselen på e7. Like ille er 2...gxf4 2.Sxf4, hvorpå hvit vinner løperen.] 2.Dxf5 1-0 [2...Dxf5 3.Te7+ Txe7 4.Txe7 matt.]

6) 1.Tb8! [1.Dxe4? Txf1+ 2.Kh2 Tf2+ med evig sjakk. 1.Tg7+!? er interessant, men mindre klart etter 1...Sxg7 2.Dxe4 Txf1+ 3.Kh2 Tf2+ 4.Kg3 Txb2 5.d7 Td2.] 1...Dxd3?! [Du burde også ha regnet på det mer brutale 1...Sg3!?. Etter 2.Txf8+! Kxf8 3.Dxe4! Sxe4 4.Lg7+!! (Ikke 4.Ld3? Sxc5 5.La3 Sd7!, som gir sort sjanser til å kjempe videre.) hvit burde vinne:

A) 4...Kxg7 5.d7 og bonden går inn.
B) 4...Ke8 5.Ld3 Sxc5 (5...Sf5 6.Lxe4 Sxg7 7.Lxg6+! og hvits fribonde vinne lett, eller 5...Sd2 6.Lxg6+ Kd7 7.h5 som vinner.) 6.Lxg6+ Kd7 7.Ld4 vinner;
C) 4...Kf7 5.d7! Ke7 6.Ld3 Sd2 (6...Sxc5 7.Lf8+ Kxd7 8.Lxc5 eller 6...Sf5 7.Lf8+ Kxd7 8.Lxe4) 7.Lxg6 Kxd7 8.h5 Sf5 9.h6 vinner] 2.Txf8+! Kxf8 3.Lxd3 Sf4 [Etter 3...Kf7 4.Lxg6+ Kxg6 5.d7 vinner hvit] 4.Lb5! 1-0 [Enda en taktisk illustrasjon på hvor sterkt både løperparet og fribonden er. Etter 4...cxb5 5.c6 Sc4 (eller 5...Sfd5 6.c7 Sb6 7.c8D+ Sxc8 8.d7 Se7 9.d8D+) 6.d7 Ke7 7.Lf6+! går bonden inn.]

Planlegg allerede nu:

DET ÅPNE NM 1993

- ◊ på Gausdal Høifjellshotel, uken etter påske, 12. til 18. april.
- ◊ Rimelig hjelpensjon på spillestedet fra 330,-, dessuten rimelige apparte-ment & hytter like ved. Et flott opphold - også kombinert med skiferie!

SJAKKUTSALGET

- ◊ har kjempeutvalg i: bøker, brett, klokker, ovs. Skaffer alt i computere, Mephisto, Novag, Fidelity, Saitek og for PC: ChessMachine & M-Chess
- ◊ Et veld av nye titler; Informator 55, New in Chess 25 osv.
- ◊ Be om de siste prislister pr 10/12/1992.

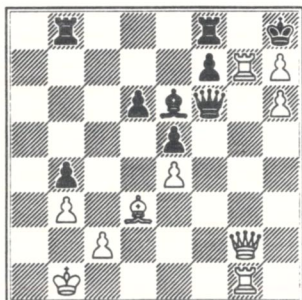
Butikken Jomfrubråtveien 46a, 1179 Oslo, åpen kun lørdager (stengt 2 & 9/1), besøk andre tider arrangeres.

Postordre ekspederes hver ukeslutt
☎ 02 - 67 95 20

Mer sjakk på Gausdal: Nordisk Soneturnering, damer 3-10/1, Troll Masters 7-14/1, Arnold Cup 25/4-2/5 og sommerfestivalen.

fortsat fra side 19

hvit i å bygge opp et mattangrep. 25.Tg3 Lxg5 26.Txg5 Df6 27.Thg1 Dxf3 Et morsomt alternativ er 27...Kxh7 28.Dg2 Tg8 29.Tg6! fxg6 (29...Dd8 30.Txg7+ Kh8 31.h6 er også knusende.) 30.hxg6+ Kh8 31.Dh2+ med matt. 28.Txg7 Df6 28...b3 29.Tg8+ Txg8 30.hxg8D+ Txg8 31.Dh6+ matt. 29.h6 a4 30.b3 axb3 31.axb3 Tfd8 32.Dg2 Med en pent innpakket trussel som sort ikke kan avvære. 32...Tf8

33.Tg8+ Kxh7 34.Tg7+ Kh8 35.h7! og

Porsgrunn Grand Prix

13. februar

Spillested: Brattås Skole, v/ E-18, Skjelsvik, 7 km. fra Porsgrunn sentrum

Spilleform: Det spilles 6 runder med betenkningstid 25 min. pr. spiller. pr. parti.
2 grupper: Over/under 1500.

Startavgift: Senior: 200,-. Junior: 100,-.

Pengepremier:

Gruppe A: 1.500 - 1.000 - 500
Gruppe B: 1.000 - 600 - 400

Fremmøte før første runde: 10.15.

Påmelding og informasjon:

Tormod Haugen, Heggli 25, 3900 Porsgrunn. Tlf: 03 - 51 50 95

sort ga opp. Vitsen med manøveren er å rydde h-linjen. Nå vil Tg8+ tvinge sort til å ta h-bonden og matt følger. 1-0

Vi takker for
godt samarbeid i året som
gikk og ønsker en riktig
GOD JUL og et
GODT NYTT (SJAKK) ÅR

Vennlig hilsen
Norges Sjakkforbund,
sentralstyret &
kontoradministrasjonen.

DET ÅPNE NM I HURTIGSJAKK 1993

2. - 3. januar

inngår i Norges Grand Prix

Det Åpne NM i hurtigsjakk finner sted på **Diakonhjemmet**, Diakonveien 16/18 i Oslo Adkomst med undergrunnsbane fra Stortinget, Nasjonalteateret eller Majorstua: Østeråsbanen eller Kolsåsbanen til Volvat, eller Holmenkollbanen til Frøn. Sistnevnte alternativ medfører kortest vei å gå.

Adkomst med bil: Sørkedalsveien fra Majorstua, ta av Diakonveien ved Volvat (ved det gamle Ringsenteret).

Det spilles **9 runder** med betenkningstid 30 min. pr. spiller pr. parti.

Deltagerne deles inn i **tre grupper**; A: Over 1750, B: 1250-1749, C: Under 1250.

Startavgift: Senior: 250,-, Junior: 150,-. 20% tillegg ved for sen påmelding.

Pengepremier:

	A	B	C
1. premie:	3.500,-	1.500,-	1.200,-
2. premie:	1.500,-	1.000,-	800,-
3. premie:	1.200,-	500,-	500,-

+ totalt 1/3 trofépremiering i alle klasser.

Fremmøte: Lørdag 11.00 - 12.30. Første runde begynner kl. 13.00.
Lørdag spilles 4 runder, ferdig ca. kl. 18.30.
Søndag spilles 5 runder; start kl. 11.00, premieutdeling ca. 18.00.

Påmelding innen 22. desember til Norges Sjakkforbunds kontor, tlf. 02 - 15 12 41. Etter denne dato, 20% økning i startavgiften.

Arrangeres av Eliteutvalget i NSF i samarbeid med Sjakkameratene.

VEL MØTT!

Turnerings- informasjon

SS = spillested
SA = startavgift
PP = pengepremier
PI = påmelding/info
F = fremmøtetidspunkt
r = runder
gr = grupper

26. - 27. des.: OSS Hurtig Grand Prix
SS: OSS' lokaler, Bogstadvn. 30. 9 r. 25 min pr spiller pr parti. En gruppe. SA: 200/120. PP: 1500-1000-800-500-300. F: 10.00 PI: Innen 21. des. kl 19.00. Oslo Schakselsk. v/ Sverre Johnsen 02- 69 10 31, Thor Dannevig, 02- 14 09 13.

27. des.: 75-års Jubileums Grand Prix
SS: Tjensvoll Bydelshus i Stavanger. 6 runder. 25 min. pr. spiller pr. parti. 2 gr. o/u 1500. SA: 200/100 PP: A: 1000/600/300 B: 800/500/ 300. F: 12.00 PI: Arild Lauvsnes ☎ 04 - 88 19 41 og Karl J. Tørkli ☎ 04 - 52 27 79

28. - 29. des.: Romjulturnering
SS: Bergens Schackklub, Hollendergt. 13. 6 runder. 30 min. pr. spiller pr. parti. 1 gr. maks. 40 spillere. SA: 120/80. Pengepremier. PI: Eirik Gullaksen ☎ 05-294071

2. - 3. jan.: Det åpne NM i hurtigsjakk
I Oslo. Se egen annonse s. 45.

3. - 10. jan.: Nordiske soneturnering
på Gausdal *for damer*

7. - 14. januar: Gausdal Troll Masters
GM-turnering på Gausdal Høifjellshotel

16. - 17. januar: Seriesjakk

**23. - 24. jan.: Det Åpne Sørlands-
mesterskapet** *NGP*
SS: JC-huset, Mandal. 5 runder. 40 tr./90 min., 15 tr./30 min., 30 min/resten. 2 gr. o/u 1500. SA: 250/150. PP: A:1500/1000/500. B: 1000/700/400 v/min 50 delt. Innlagt KM for Agder. F: 08.30. PI: Innen 22/1. Rune Dybesland ☎ 043-90622a,043-91814p

23. - 24. jan.: Namsos GP
SS: Kulturhuset i Namsos. 5 runder. 40 tr./90 min., 15 tr./30 min., 30 min. resten. 2 gr. ou 1500. SA: 220/120. PP: A: 2000/1500/1000. B:

1000/750/500. F: 09.15. PI: Innen 21/1, Ola Johan Viken ☎ 077 - 81154.

24. januar: Moss GP
SS: Høyenhall. 6 runder. 30 min. pr. spiller pr. parti. 2 gr. o/u 1500. SA: 200/100. PP: A: 1200/800/400, B: 800/500/300 v/min 60 delt. F: 09.30. PI: Innen 20/1, Espen Andersen ☎ 09 31800a, 09- 258975p.

29. - 31. jan.: NM for jenter i Bergen

30. januar: Maraton lyn i Ski
SS: Vevelstad ungdomsskole. Runder avhenger av delt. ant. 5 min. pr. spiller. 1 gr., hvis mange over 50, 2 gr. SA: 150/100. F: 08.45. PI: Jan Sørgerd ☎ 09-889002.

6. - 7. feb.: KM-helg, NSF

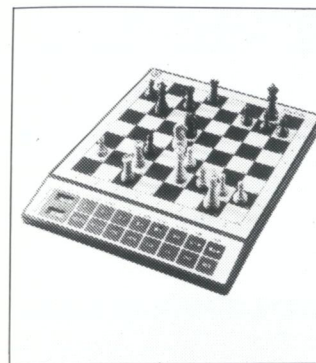
12. - 14. februar: Kirkenes GP
SS: Kirkenes Rica Arctic Hotell. Innkv. 250,- pr. person i dobbelt inkl. frokost, 100,- tillegg fro enkelt. 5 runder. 40 tr./2 timer, 30 min/resten. 2 gr. o/u 1500. SA: 250/150. PP: A: 1200/800/500. B: 800/500/300. F: 17.30. PI: S.A. Harder ☎ 085-99684.

13. - 14. februar: Orkla Cup GP
SS: Kommunestryesalen, Kommunesenteret i Orkdal. 5 runder. 40tr./90 min., 15tr./30 min., 30 min/resten. 2 gr. o/u 1500. SA: 250/160. PP: A: 1200/800/400. B: 1000/600/300 v/40 delt. F: 09.30. PI: Innen 12/2 Martin Andersen ☎ 074-82329, Matts Eriksen ☎ 074- 81447.

20. - 21. feb.: Seriesjakk

28. feb.: Olav Tryggveson GP
SS: Kjøpmannsg. 16. 6 runder. 30 min. pr. spiller pr. parti. 2 gr. o/u 1500. SA: 150/75. PP: A: 800/500/250. B: 500/300/200 v/30 delt. F: 10.00. PI: Innen 25/2 Roald Arentz ☎ 07-919488, Tore Sandmark ☎ 07-937315

Spill sjakk mot Mephisto - verdens beste sjakkcomputer

Mephisto®

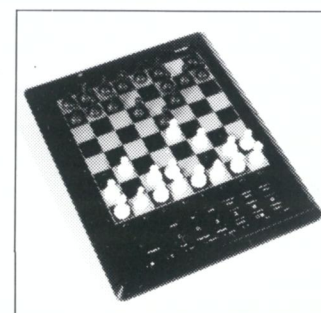
SUPERMONDIAL II

En rask og spillesterk sjakkcomputer som yter selv den erfarne spiller hard motstand!

8502 (8 bits) prosessor med 32 kbyte minne (ROM), 48 spillo-nivåer og 2 spillestiler, spesialnivåer for mattoppgaver, turnering og lynsjakk m.m.

Elorating *: 2000
Før kr 3.850,-

NÅ kr 2.850,-

Mephisto®

EUROPA A

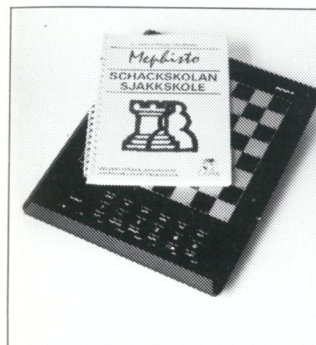
Markedets mest fleksible sjakkcomputer.

50 spillo-nivåer (16 for nybegynnere) og et hurtig og slagkraftig program - Mephisto Europa A er en computer du kan vokse med.

16 kbyte minne (ROM), >500 åpningsvarianter, instruktørfunksjon og mye, mye mer. Brett med trykksensorer og et behagelig tastatur som er enkelt å betjene.

Elorating *: 1750
Før kr 1.295,-

NÅ kr 995,-

Mephisto®

SJAKKSKOLEN

Lær sjakk med Mephisto - fra nybegynner til klubbnivå!

Inneholder:

- Mephisto Europa A
- Lærebok på norsk (inneholder 64 øvingsoppgaver som også er programmert i brettet)
- Nettadapter (HGN5001)

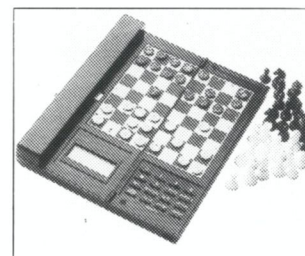
Før kr 1.695,-

NÅ kr 1.295,-

**FIDELITY
TRAVEL MASTER**

Verdens beste
reisesjakk!

En artig og krevende
motstander på
reisen.

Fidelity Travel Master har en H 8 prosessor med 16 kbyte minne (ROM), 64 spillo-nivåer med spesialnivåer for mattoppgaver, turnering og lynsjakk, m.m.

Elorating *: 1800

Før kr 1.695,-

NÅ kr 1.495,-

*OBS! Må ikke sammenblandes med amerikansk rating som ligger 150 - 200 høyere

Å spille sjakk mot en motstander som du selv kan velge hvor dyktig skal være... det er ikke så dumt!

Ring eller ta en tur innom oss!
Vi hjelper deg med å finne
sjakkcomputeren som passer
ditt behov.

NORLI

Olaf Norlis Bokhandel A/S
Universitetsgt. 20-24, 0162 Oslo 1
Tlf.: (02) 42 91 35 • Fax: (02) 42 26 51